

Matjaž Medvešek, Marcello Potocco, Ljubo Raičević, Alenka Žavbi

INFORMIRANJE IN SVETOVANJE ZA MLADE V SLOVENIJI

Smernice razvijanja dejavnosti

Oblikovanje in grafična priprava MI-KA-DO

Izdala in založila

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport -
Urad Republike Slovenije za mladino
in
Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije

Za Urad Republike Slovenije za mladino Sanja Vraber

Tisk

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

INFORMIRANJE IN SVETOVANJE ZA MLADE V SLOVENIJI

Smernice razvijanja dejavnosti

Matjaž Medvešek, Marcello Potocco, Ljubo Raičevič, Alenka Žavbi

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport-
Urad Republike Slovenije za mladino

NAROČNIK IN KOORDINATOR PRIPRAVE DOKUMENTA:

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije, Urad Republike Slovenije za mladino; Brane Golubovič, v.d. dir., mag. Sanja Vraber, nam. dir.

PISNE PRIPOMBE IN PREDLOGE SO POSREDOVALE NASLEDNJE ORGANIZACIJE:

Center mladih (Kranj), Mreža L'mit (InfoŠkuc), MC Krško, MKC Maribor, Mladinski svet Slovenije, Pekarna Magdalenske mreže – Infopeka, KID PINA Koper, AXIOM Mednarodno razvojno združenje, Koper.

V ODPRTI METODI USKLAJEVANJA SO SODELOVALI:

Urad RS za mladino, Zavod MISSS, Mladinski svet Slovenije, MC Krško, MKC Maribor, Info Škuc - L'mit, MC Prlekije, MOL – OZSV, Eurodesk, NA Mladina, MC Podlaga, Zveza prijateljev Mladine, Center mladih (Kranj), Društvo zaveznikov mehkega pristanka, MC Brežice, MISC Infopeka - Pekarna magdalenske mreže, Kanal mladih, MIKK Murska Sobota, Zavod za mladino, KID Kibla, KID PINA Koper, AXIOM Mednarodno razvojno združenje Koper.

Ljubljana, junij 2003

KAZALO:

IZHODIŠČA ZA IZDELAVO KONCEPTA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI	7
I. TEORETIČNA IZHODIŠČA	11
1. KONCEPT INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI IZ LETA 1995	11
2. INFORMIRANJE MLADIH	11
2.1. <i>Informiranje in svetovanje</i>	12
2.1.1. Opredelitev pojmov	12
2.1.2. Pomen informiranja za mlade	13
2.1.3. Informativne vsebine	13
2.1.4. Klasifikacija informacij	14
2.1.5. Urejanje informacij	14
2.1.6. Evropska listina informiranja in svetovanja za mlade (v prilogi)	14
2.2. <i>Informativno-svetovalna dejavnost</i>	15
2.3. <i>Participacija v informativno-svetovalni dejavnosti za mlade</i>	15
2.3.1. Resnično sodelovanje namesto simbolnega	16
2.3.2. Nekaj oblik participiranja mladih	16
2.3.3. Vloga mladih v informativno-svetovalnih procesih	17
2.3.4. Informativne potrebe	17
2.3.5. Aktivno sodelovanje mladih v informativno ter informativno-svetovalnih dejavnostih	18
2.3.6. Pomen vrstniškega učenja	18
2.4. <i>Poglobljeno individualno svetovanje</i>	19
3. RAZVOJ INFORMIRANJA IN SVETOVANJA V EVROPI	20
4. RAZVOJ INFORMIRANJA IN SVETOVANJA V SLOVENIJI	21
5. PRAVNI VIRI	22
6. BELA KNJIGA EVROPSKE KOMISIJE V LUČI INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE	22
6.1. <i>Ključni elementi, ki jih omenja Bela knjiga v zvezi z informiranjem mladih:</i>	23
6.2. <i>Ključni elementi, ki jih omenja Bela knjiga v zvezi s participacijo mladih</i>	23
II. RAZVOJNI DEL: FAZNI RAZVOJ DEJAVNOSTI NA ODNOSNEM IN TEHNOLOŠKEM PODROČJU	24
1. EKSPERIMENTALNA FAZA (1995-96):	24
2. FAZA STABILIZACIJE (1996-97)	24
3. INFORMATIVNO-SVETOVALNA MREŽA	24
4. INFORMACIJSKA POVEZAVA DEJAVNIKOV INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE	25
5. PROMOCIJA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA (2000)	26

III. UGOTAVLJANJE USTREZNOSTI IZVAJALCEV INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE:	27
1. POGOJI IN KRITERIJI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI	27
1.1. <i>Izvajalci v informativnih in informativno-svetovalnih centrih za mlade</i>	27
1.2. <i>Izvajalci informiranja v informativnih točkah za mlade</i>	28
2. POGOJI ZA DELO	28
2.1. <i>Usposobljenost izvajalcev</i>	28
2.1.1. Informatorji svetovalci	29
2.1.2. Informatorji	29
2.2. <i>Teoretična in praktična znanja</i>	30
2.2.1. Teoretično ozadje informiranja in svetovanja	30
2.2.2. Informacijski in dokumentacijski viri	30
2.2.3. Medosebna znanja	30
2.2.4. Praktične naloge in uporaba informativnih in komunikacijskih orodij	30
3. ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI	30
3.1. <i>Razvojne možnosti</i>	30
3.2. <i>Prostorski pogoji</i>	31
3.2.1. Stacionarni informativni in informativno-svetovalni centri	31
3.2.2. Mobilni informativni in informativno-svetovalni centri	31
3.3. <i>Organizacijski pogoji</i>	31
3.3.1. Statusni pogoji	31
3.3.2. Kadrovski pogoji	32
3.4. <i>Sodelovanje z drugimi dejavniki informiranja in svetovanja</i>	32
3.4.1. Medsebojno sodelovanje (mrežno sodelovanje)	32
3.4.2. Posredovanje in napotitev s pomočjo mrežnega povezovanja	33
IV. OPREDELITEV TEMELJNIH DEJAVNIKOV INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI	34
1. NACIONALNI NIVO	34
1.1. <i>Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport - Urad RS za mladino</i>	34
1.2. <i>Ministrstvo za informacijsko družbo</i>	35
1.3. <i>Druga ministrstva in ustanove v povezavi z delom z mladimi</i>	35
1.4. <i>Nacionalni izvajalec mladinskega informiranja in svetovanja (NIMIS)</i>	35
1.4.1. Spremljanje razvoja informiranja in svetovanja za mlade	35
1.4.2. Zbiranje, urejanje, posredovanje in zavarovanje informacij	36
1.4.3. Vsebinska koordinacija regionalnih centrov oziroma izvajalcev informiranja in svetovanja za mlade	36
1.4.4. Druge naloge nacionalnega izvajalca informiranja in svetovanja	36
2. REGIONALNI IN LOKALNI NIVO	37
2.1. <i>Lokalne oblasti (občine)</i>	37

2.2. <i>Informativno-svetovalno delo na regionalnem in lokalnem nivoju</i>	38
2.2.1. Informativno-svetovalni centri za mlade	38
2.2.2. Informativne točke za mlade in informativni koti	38
3. DRUGI DEJAVNIKI INFORMIRANJA MLADIH	39
4. MEDNARODNE ORGANIZACIJE IN POVEZAVE NA PODROČJU INFORMIRANJA IN SVETOVANJA MLADIM	39
V. OPREDELITEV UKREPOV ZA VZPOSTAVITEV BAZE PODATKOV ZA MLADE:	40
1. VSEBINSKA ZASNOVA BAZE PODATKOV	40
2. IZDELAVA PODATKOVNE BAZE	40
3. VNOS PODATKOV	41
4. ZAVAROVANJE PODATKOV	41
4.1. <i>Varovanje podatkov</i>	41
4.2. <i>Zavarovanje podatkov pred vdori v računalniške sisteme</i>	42
4.3. <i>Zavarovanje računalniških sistemov pred računalniškimi virusi</i>	42
5. UPORABA PODATKOV	42
VI. UGOTAVLJANJE USPOSOBLJENOSTI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI IN VREDNOTENJE	43
1. PROSTORSKI POGOJI	43
1.1. <i>Lokacija in zunanja podoba informativno-svetovalnega centra</i>	43
1.2. <i>Prostor za izvajanje informiranja (informalnica)</i>	43
2. STROJNA OPREMA (INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA)	44
3. PROGRAMSKA OPREMA.....	44
4. KOMUNIKACIJSKA OPREMA.....	44
4.1. <i>Modemska povezava</i>	45
5. USPOSOBLJENOST IZVAJALCEV	45
VII. AKCIJSKI NAČRT RAZVOJA MLADINSKEGA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA V NASLEDNJEM OBDOBJU (2004 – 2007)	46
1. PREDLOG NOVIH POGOJEV IN KRITERIJEV RAZVOJA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI.....	46
1.1. <i>Vidiki pozitivnega prava</i>	46
1.2. <i>Teritorialne potrebe</i>	47
1.3. <i>Izvajanje načel informiranja in svetovanja za mlade</i>	47
2. PREDLOG STRUKTURE INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI.....	47
VIII. VIRI:	49

IZHODIŠČA ZA IZDELAVO KONCEPTA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI

Koncept informativno-svetovalne dejavnosti sledi izhodiščem, ki so bila predstavljena v Beli knjigi Evropske komisije »Nova spodbuda za evropsko mladino«, odobreni s strani Komisije dne 21.11.2002 in sprejeti na Svetu Evrope dne 27.6.2002 (v nadaljevanju: Bela knjiga). Prav tako sledi smernicam iz Poročila Komisije Svetu Evrope, ki je bilo narejeno na podlagi posebnega vprašalnika za članice Evropske skupnosti in države kandidatke. V tem poročilu je Svet pozval k uporabi odprte metode usklajevanja, obenem pa poudaril, naj države upoštevajo dvoje prioritet: participacijo in informiranje za mlade. Tukaj povzemamo le nekatera pomembnejša izhodišča dokumenta.

Na podlagi mandata je Komisija izdelala vprašalnik za vsako od prioritet. Vprašalnik je poslala članicam in kandidatkam. Temeljne vsebine, ki naj prispevajo k izboljšanju informiranja za mlade, so bile opredeljene na podlagi potreb mladih in z upoštevanjem možnosti aktivnega državljanstva in njihove participacije v javnem življenju. Informacije so namenjene tudi tistim, ki so v stiku z mladimi, denimo staršem, učiteljem, mladinskim delavcem in mladinskim informativno-svetovalnim delavcem za mlade.

Za informiranje mladih, ki vključuje evropske vsebine, je potemtakem v prvi vrsti odgovorna vsaka članica Evropske unije. Takšen sklep sledi že iz leta 1990, ko je bila na evropski Stalni konferenci lokalnih in regionalnih oblasti sprejeta resolucija 237, v katero je vključena **Evropska listina o sodelovanju mladih na občinskem in regionalnem** nivoju, ki vključuje tudi informativno in svetovalno dejavnost. Ta je **politično obvezujoča** za vse članice Sveta Evrope, tako tudi za Slovenijo.

V zvezi z informacijami Komisija predlaga celostni pristop k informiranju, kar pomeni izboljšanje dostopa mladih do kvalitetnih informacij s hkratnim povečanjem participacije v javnem življenju in razvojem aktivnega in odgovornega državljanstva v razširjeni Evropi. Ti trije celostni vidiki naj bi bili dosegljivi upoštevajoč naslednje tri vsebine:

- Izboljšanje dostopa do informacijskih servisov. Izboljšanje razvoja organizacij različnih servisov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Vzpostavitev povezave med obstoječimi informativnimi servisi na evropski ravni v smislu izboljšanja evropskega informiranja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Zagotovljeni naj bodo informativni servisi na mestih, kjer je njihova uporaba brezplačna, dostopnost lahka, prilagojena vedenju, okolju in potrebam mladih.
- Posredovanje kvalitetnih informacij.
- Izboljšanjem participacije mladih in širjenja informacij.

Med najpomembnejšimi prizadevanji za izboljšanje dostopa do informacijskih servisov je izpostavljena težnja k večji organiziranosti, celovitosti, jasnosti in koordinaciji informacijskih posredovalnih servisov v državah članicah, ki morajo hkrati upoštevati specifične potrebe mladih. Zlasti je potrebno doseči:

- Učinkovito koordiniranje in povezovanje različnih servisov v različnih nacionalnih in lokalnih okolij.
- Vzpostaviti povezavo med obstoječimi informativnimi servisi na evropski ravni zato, da bi izboljšali razširjanje evropskih informacij na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Na podlagi vedenj, okolja in potreb mladih je brez odlašanja potrebno zagotoviti informacijske servise, ki bodo brezplačni, lahko dostopni in primerno vodeni. Posebej je potrebno usposobiti mlade z manj možnostmi in jim omogočiti enak dostop do informacij brez kakršne koli oblike diskriminacije ali izključevanja zaradi ekonomskih, socialnih, kulturnih ali geografskih razlogov. Razvijati je potrebno nacionalne in regionalne mladinske portale, povezane z evropskim mladinskim portalom, tako da prispevajo k razvoju medsebojno povezane mreže mladinskih portalov, ter postaviti informiranje na evropska izhodišča tako na nacionalni, regionalni kot lokalni ravni.

Visoka kvaliteta je prvi pogoj za učinkovito posredovanje informacij. V enaki meri je pomemben razvoj kriterijev in standardov na področju posredovanja informacij in svetovalnih servisov za mlade, posebej z vzpostavitvijo kvalitetnejših kriterijev, kontrolnih mehanizmov in treningov usposabljanja tistih, ki delajo na področju mladinskega informiranja. Pri tem je posebno pozornost treba nameniti uporabi novih tehnologij, obogatitvi jezikovnih spretnosti in izmenjavi evropske razsežnosti informiranja.

Povečevanje participacije mladih pri oblikovanju razširjanja informacij je drugi pogoj. Brez oklevanja je potrebno zagotoviti dostopnost informacij, nediskriminatornost, prilagojenost okolju in potrebam mladih, posebno tistih z manjšimi možnostmi družbene uveljavitve. Mladinske organizacije in mladi morajo biti vpleteni na ravni priprav in izvedbe informacijskih strategij in naj sodelujejo pri oblikovanju razširjanja informacij. Zato je potrebno vključiti mladinske organizacije na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni v razvoju in izvedbi mladinskih informacijskih strategij. Primerna vključitev mladih v posredovanje informacij temelji na izdelavi razumljivih in prijaznih informacijskih gradiv, prilagojenih potrebam mladih. Ciljne informacije bodo tako bolj gotovo dosegle specifične skupine. V ta namen je torej potrebno večje vzpodbujanje vključevanja mladih pri razširjanju informacij (posebej v mladinskih centrih, šolah, klubih in v medijih) ter vrstniškega svetovanja.

Uvod

Dokument je nadgradnja **Koncepta informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji**, ki ga je leta 1995 izdelal **Urad RS za mladino** z namenom, da spodbudi razvoj informativno-svetovalne dejavnosti za mlade v Sloveniji. V Sloveniji je tedaj že obstajalo nekaj organizacij, ki so izvajale programe informiranja in svetovanja za mlade.

Naloga Urada RS za mladino je izdelava dokumenta, ki bo osnova za nadaljnji razvoj dejavnosti. Vsebine Koncepta iz leta 1995 ostajajo temeljna usmeritev razvoja ter izvajanja informativno-svetovalne dejavnosti za mlade v Sloveniji. Izkazale so se kot uspešne tako na teoretičnem kot na praktičnem nivoju. Na podlagi dosedanjega dela in potreb mladih ter strokovnih in pravnih virov želimo oblikovati temeljno skupno strategijo in vizijo informativno-svetovalne dejavnosti za mlade v Sloveniji. Z dokumentom želimo vzpostaviti enotni informativno-svetovalni sistem, ki predlaga standarde, kriterije, metodologijo dela in razvoj. Namen nadgradnje dokumenta je slediti izzivom sodobne družbe, ob upoštevanju praktičnih in teoretičnih spoznanj pri razvoju in vodenju dejavnosti v obdobju med letoma 1996 – 2002; se hkrati prilagoditi potrebam mladih ter nenazadnje spremenjenim okoliščinam ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Dokument je namenjen uporabnikom, izvajalcem in financerjem informativno-svetovalne dejavnosti. Posebna pozornost je namenjena izključenim iz šolskega sistema, tistim z manj priložnostmi (enoroditeljskim družinam, tistim z nizkim socialno - ekonomskim statusom, priseljencem, drugi generaciji beguncev, mladostnikom s težavami v socialni integraciji, socialno izključenim, »hendikepiranim« itd.). Namenjen je vsem, ki se na različne načine srečujejo z mladimi in so za njihovo vzgojo in razvoj soodgovorni. Pri tem imamo v mislih odgovorno politiko na državni in lokalni ravni, nacionalne in lokalne mladinske strukture, mladinske delavce, pedagoške delavce, strokovnjake, zainteresirano javnost ter strokovno javnost.

Kratkoročno in dolgoročno želimo s tem dokumentom oblikovati strategijo, ki bo naravnana razvojno in iz katere bo prepoznavna vizija vključevanja mladih v sodobno informacijsko družbo, s posebnim poudarkom na participaciji in mobilnosti mladih.

Kratkoročni cilji so predvsem operativni:

- ohraniti dosedanje dejavnike informiranja in svetovanja za mlade,
- izvajati politiko priporočanja informiranja in svetovanja za mlade v krajih, kjer ta javnokoristna dejavnost še ni zaživela,
- prepoznavati in ustvarjati pogoje za razvoj dejavnosti (prostorski, kadrovski, infrastrukturni in tehnološki pogoji),
- zagotoviti stabilnost delovanja (urejeno in pregledno financiranje, stabilnost delovnih mest, ustrezno kadrovsko strukturo),
- zagotavljanje kvalitete dela (permanentno usposabljanje, standardizacija postopkov, vrednotenje),
- promocija (skrb za prepoznavnost dejavnosti med uporabniki in med strokovno javnostjo).

Dolgoročni cilji so predvsem strateški:

- pokriti dejavnost po vsej Sloveniji;
- povezovati oz. omogočati sodelovanje znotraj dejavnosti;
- razvijati temeljna načela dela informiranja in svetovanja za mlade;
- slediti tehnološkemu razvoju;
- skrbeti za stalno promocijo dejavnosti;
- omogočati učenje za informacijsko družbo;
- omogočati enake možnosti mladih, socialno vključevanje in aktivno udeležbo mladih v družbi;
- odstranjevati ovire za mladinsko participacijo, posebno na lokalnih nivojih;
- promovirati medkulturni dialog v postkonfliktnih regijah, preprečevati vsakodnevno nasilje in konflikte med mladimi, razvijati socialno skladnost;
- nadaljevati in intenzivirati mednarodno sodelovanje in povezovanje z relevantnimi mednarodnimi mladinskimi organizacijami in socialno razvojnimi iniciativami (Evropska komisija, Svet Evrope, UNICEF, Svetovna banka, mednarodne fundacije, ki vzpodbujajo mladinski aktivizem...);
- nadaljevati začeta sodelovanja z mladinskimi informacijskimi organizacijami in pristojnimi strukturami za mlade v državah Jugovzhodne Evrope, v skladu z vseevropskimi in mednarodnimi prioritetami razvoja mladinske politike; te prioritete podpirajo mlade, kot temeljne dejavnike pozitivnih družbenih sprememb in promotorje zdravega medetničnega obnašanja in družbene kohezije oz. družbene skladnosti;
- prenesti oz. replicirati metodologije informiranja in svetovanja za mlade iz dežel, ki sledijo Sloveniji v mednarodnih integracijah (informiranje, kot osnova za participatorno mladinsko politiko oz. eden ključnih indikatorjev uspešnosti in stopnje razvoja mladinske politike).¹

S pomočjo odprte metode usklajevanja, ki je v veliki meri pripomogla k oblikovanju Bele knjige Evropske komisije, želimo doseči izdelavo informativno-svetovalnega koncepta, ki bo zadostil potrebam mladih v sodobni družbi. Odprta metoda usklajevanja je prilagojena mladinski politiki. Povzeta je po odprti metodi usklajevanja, ki se uporablja za politiko izobraževanja. Opredeljuje prednostne teme, navaja skupne cilje in smernice ter zagotavlja nadaljnje mehanizme. Vključuje tudi dogovore o posvetovanju z mladimi.

Koncept je pripravil Zavod MISSS na pobudo UMRS.

---

¹ Viri navajajo enajst indikatorjev za obstoj oz. zagotavljanje legitimnih mladinskih interesov, in sicer: 1. neformalno učenje, 2. politika mladinskih treningov, 3. obstoj mladinske zakonodaje, 4. obstoj mladinskih proračunov, 6. razvoj mladinske politike na vseh administrativnih ravneh, 7. mladinsko raziskovanje, 8. participacija, 9. medresorska kooperacija v zvezi z mladinsko politiko, 10. inovacije v zvezi z reševanjem mladinskih problemov, in 11. obstoj mladinskih svetovalnih teles GI.
<http://www.youth.am/NYP/indicators.htm> ter
http://www.forumjeunesse.org/fr/our_work/balkan/link%203.pdf.

I. Teoretična izhodišča

1. Koncept informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji iz leta 1995

Koncept informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji (v nadaljevanju: Koncept) je temeljni dokument iz leta 1995, ki določa smernice razvoja informativno-svetovalne dejavnosti za mlade v Sloveniji. Pomembnejša izhodišča so se nanašala na opredelitev osnovnih pojmov, načel in metod dela ter na systemske in organizacijske vidike. Vzpostavljeni so bili tudi nosilci informativno-svetovalne dejavnosti. Tako je dokument v drugi polovici devetdesetih let pomembno prispeval k razvoju dela mladinske politike. Ta dejavnost je pripomogla k večjemu pretoku informacij in večji informiranosti med mladimi. Pomembno pa je, da so se tudi mladi naučili uporabljati informativno-svetovalne storitve. Izdelava Koncepta je bila posledica sodelovanja različnih strokovnjakov z Uradom RS za mladino.

2. Informiranje mladih

Informacijska družba, prihodnost in mladina:

Ob množici različnih informacij in informativnih virov je potrebno razviti oblike informiranja, ki bodo učinkovito pokrivalo potrebe mladih. Tehnologija omogoča neselektivno pridobivanje podatkov, kar pa v veliki meri povzroča težave pri odkrivanju dejansko potrebnih informacij. Tako se je med množico različnih, podobnih ali enakih informacij razmeroma težko znajti, in to še posebej velja za populacijo mladih. Prav zaradi specifičnosti mladostniškega obdobja je potrebno razviti sistem informativno-svetovalne dejavnosti, ki bo mladim namenjal posebno skrb.

Informacijsko družbo pogosto povezujemo z informacijsko tehnologijo. Čeprav je ta pomembna, lahko ugotovljamo, da sposobnost uporabe informacij ne dosega možnosti, ki jih nudi informacijska tehnologija. Brez vsebine, brez informacij, je še tako popolna tehnologija brez pravega pomena. Informacije lahko s pomočjo tehnologije približamo ciljnim skupinam, toda v sodobnih razvitih družbenih sistemih potrebujemo posrednika.

Profesionalna mreža ustanov, ki delujejo v korist uporabnikom lahko informiranje v veliki meri približa njihovim potrebam. Mladi so najbolj ranljiva družbena skupina, zato potrebujejo posebno družbeno skrb. Kakovostni informativno-svetovalni servisi pripomorejo k razvijanju aktivnega državljanstva, k večji mobilnosti mladih, k izboljšanju kvalitete življenja, k večji družbeni odprtosti in vključevanju v družbene procese, ki so za mlade pomembni. Ker gre za podporo mladim in za njihovo socialno vključevanje, *mora biti informativno-svetovalna dejavnost nekomercialna. Informacije ne smejo biti ideološko obremenjene, mladim je potrebno olajšati dostop do ustanov, namenjenih razreševanju njihovih problemov in zadovoljevanju njihovih interesov.*

Metodološki pristopi k informiranju mladih

Skozi več kot tridesetletno izkustveno prakso so se v Evropi razvijale različne oblike informativno-svetovalne dejavnosti, ki so se prilagajale potrebam mladih. V zgodnjih šestdesetih letih se je znotraj posameznih strokovnih in laičnih iniciativ pojavila potreba po delu z mladimi in nudenju različnih vrst pomoči. Pomoči so bile usmerjene pretežno psihosocialno, predvsem v povezavi s tako imenovano socializacijo mladih in usmerjanjem v družbene interese. Vendar pa se je že zgodaj pojavila potreba po informiranju mladih. Informiranje se je razvijalo znotraj teh dejavnosti, a tudi kot samostojna dejavnost. Danes govorimo predvsem o ***informativno-svetovalni dejavnosti***, ki vsebuje tako informiranje kot informiranje in svetovanje.

V času, ko so nastajali informativno-svetovalni centri v Evropi, so nastajala tudi različna priporočila in zakoni. Predvsem je potrebno izpostaviti že omenjena dokumenta: Belo knjigo Evropske komisije in Poročilo Komisije Svetu Evrope. Evropska komisija je spoznala, da sta informiranje in participacija mladih nujni prednosti in sta navedeni kot najpomembnejši dejavnosti, ki naj pripomoreta k boljšemu položaju mladih in večji skrbi za zadovoljevanje njihovih potreb.

Odločitev za spodbuditev razvoja informativno-svetovalne dejavnosti v skupnosti, kakor tudi izbira pravšnje metode sta odvisni od nekaterih ključnih dejavnikov, kot so denimo zgodovinske okoliščine, stopnja razvoja družbenega okolja, stopnja zavesti in občutljivosti za mladinsko problematiko, strokovna usposobljenost, analiza potreb po informacijah, materialne okoliščine ter iniciative mladih in strokovne javnosti.

Informiranje je prenos informacij do uporabnika, ki je izkazal potrebo po informaciji. Načini in metode so različni in se prilagajajo tehnološkim možnostim in zahtevam uporabnika. Najbolj prepoznavni sta informativno-svetovalna dejavnost in informiranje. Učinkovite metode so vse tiste, ki so prilagojene potrebam mladih in specifičnim načinom zadovoljevanja teh potreb. V mislih imamo še zlasti mlade, ki so zaradi različnih razlogov družbeno v slabšem položaju. Prav njim je potrebno zagotoviti boljšo dostopnost do informacijskih virov. Izvajalci informiranja za mlade se zavezujejo k spoštovanju načel in priporočil opredeljenih v Evropski listini informiranja in svetovanja (gl. prilogo: Listina) in v drugih strokovnih in pravnih virih.

2.1. Informiranje in svetovanje

2.1.1. Opredelitev pojmov

Mladinska informativno-svetovalna dejavnost je proces, v katerem uporabnik skupaj s svetovalcem (posrednikom) med mnogimi informacijami poišče informacijo, ki jo potrebuje, in se odloči, kako jo bo uporabil. Je način aktivne podpore mladim, pomoč na njihovi poti k razvijanju avtonomnosti.

Informiranje je proces v katerem uporabnik v okviru dane ponudbe sam poišče informacijo in se odloči, kako jo bo uporabil. Izvaja se v informativno-svetovalnih centrih, informativnih točkah in informativnih kotičkih, ki so se strateško ali programsko zavezali k izvajanju dejavnosti informativno-svetovalne dejavnosti.

Participacija mladih je sestavni del slehernega informiranja in svetovanja. Pomeni vključenost v sprejemanje odločitev, tako glede nabora informacij kot tudi glede izvajanja informiranja in svetovanja.

Mladinska informativno-svetovalna organizacija na nacionalnem nivoju je osrednja ustanova za razvijanje, povezovanje in izvajanje informativno-svetovalne dejavnosti v Sloveniji.

Mladinski informativno-svetovalni centri so organizacije, ki na lokalnem in širšem lokalnem področju razvijajo dejavnost, koordinirajo delo v obstoječih mrežah ter v danem območju zbirajo in posredujejo splošne in specifične informacije.

Mladinske info-točke so prostori v okviru organizacij, kjer je omogočen dostop do informacij preko različnih medijev. Delujejo lahko kot dopolnilna dejavnost v organizacijah, kjer izvajajo programe za mlade.

Info kotički so manjši informativni prostori v organizacijah in ustanovah za mlade, kjer so mladim v skladu z njihovimi potrebami na voljo osnovna informativna gradiva. Organizirani so neformalno in prostovoljno.

Drugi dejavniki informiranja so organizacije, ki informirajo mlade o svojih lastnih programih, projektih in drugih informacijah, npr. MSS, Študentske organizacije, mladinski portali, mladinske spletne strani... Pomembno je, da mlade informirajo o obstoju vseh pomembnih informativnih mrež, ki posedujejo specifične in splošne informacije, zlasti pod okriljem agencije ERYICA in pod okriljem EURODESK.

Individualno svetovanje je svetovanje mladim v stiski, ki največkrat poteka neodvisno od informativno-svetovalne dejavnosti.

2.1.2. Pomen informiranja za mlade

Učinkovito informiranje zagotavlja možnost lažjega razumevanja procesov v sodobni družbi, še posebej ob pripravah Evropske unije na širitev, ko se bo število mladih v njej bistveno povečalo. Informiranje mladim omogoča ali olajša odločitve s tem, ko jim posreduje informacije in jim, kadar je to potrebno, nudi ustrezno podporo. Na ta način mladi postanejo boljše usposobljeni za nadaljnje vključevanje v družbeno življenje in v aktivno državljanstvo.

2.1.3. Informativne vsebine

Informativne vsebine so v neposredni povezavi z delom in življenjem mladih ter vseh, ki so na kakršenkoli način povezani z njimi. Same po sebi niso zaključena celota, temveč so kvalitativno in kvantitativno nadgradljive. Med osnovne informativne vsebine prištevamo vse informacije, ki so povezane s šolanjem, poklicnim usmerjanjem, zaposlovanjem, osamosvajanjem, z zdravjem in s socialnim varstvom, s specifičnimi vedenjskimi vzorci, pomočjo v stiski, prostim časom, z zagovorništvom in pravicami, z aktivnimi dejavnostmi, aktivnostmi v prostem času, ekologijo, mednarodnimi dejavnostmi... Poseben poudarek je na informacijah v zvezi s projekti EU (Evropska prostovoljna služba, študijske izmenjave, mednarodni projekti...).

2.1.4. Klasifikacija informacij

Klasifikacija informacij je odvisna od ponudbe informacij za mlade v določenem okolju, pri čemer je potrebno upoštevati informativne potrebe mladih v specifičnem prostoru. Zato sama klasifikacija ne more postati normativna kategorija, lahko pa nastopa kot pomoč izvajalcem informiranja in svetovanja za lažjo razvrstitev, obdelavo in zavarovanje podatkov ter hkrati za posredovanje informacij uporabnikom.

2.1.5. Urejanje informacij

Urejanje informacij je v tesni povezavi s klasifikacijo in zajema sistematično obdelavo podatkov, ki so vsebinsko usklajene z Evropsko listino informiranja in svetovanja za mlade ter se nahajajo na tiskanih, elektronskih in vizualnih medijih. *Izbor ustreznih virov in medijev za posredovanje informativnih vsebin je posledica odločitve posameznih informativno-svetovalnih centrov in točk glede na operativne možnosti, ki jih imajo, ob predpostavki, da po svojih močeh sledijo sodobnim trendom in temeljijo na informativnih potrebah uporabnikov v posameznih okoljih.*

Pri tem morajo izvajalci upoštevati razvidnost (preglednost) informativnih gradiv.

2.1.6. Evropska listina informiranja in svetovanja za mlade (v prilogi)

»Mladi imajo **pravico do popolnih, vsestranskih in zanesljivih** informacij, brez zadržkov, in do svetovanja o vseh problemih, ki jih zadevajo, z vseh področij, brez izjeme, zato da bodo lahko imeli svobodo izbire, brez kakršnega koli razlikovanja, ideoloških in drugih vplivov...« Takšno je sporočilo Odbora ministrov Sveta Evrope v Priporočilu R (90/7). V skladu s tem dokumentom je Generalna skupščina Evropske agencije za informiranje in svetovanje mladim (European Youth Information Agency; v nadaljevanju: ERYICA) leta 1993 v Bratislavi sprejela Evropsko listino informiranja in svetovanja za mlade (European Youth Information Charter; v nadaljevanju: Listina), ki obsega 12 temeljnih točk. Listina na učinkovit, razumljiv način **opredeljuje odgovornost posameznikov** v skupnosti in skupin za informiranje mladih ter določa etiko ravnanja vseh, ki so vpleteni v izvajanje informiranja in svetovanja za mlade.

Osnovno priporočilo Listine je zagotavljanje **nepristranskih** informacij po načelu **enakopravnosti**, ne glede na položaj, status, pripadnost ali socialno kategorijo uporabnikov, tj. iskalcev informacij.

Izvajalci informiranja za mlade si morajo prizadevati **zagotavljati objektivne informacije** z mnogovrstnostjo uporabljenih virov.

2.2. Informativno-svetovalna dejavnost

Informativno-svetovalna dejavnost je sodobna metoda ravnanja pri posredovanju informacij. Kot strokovna metoda zajema načine, s pomočjo katerih naj bo posredovana informacija za mlade ne le vsestransko koristna, marveč tudi učinkovita. Zajema lahko vsa vsebinska informativna področja in se ne omejuje zgolj na reševanje stisk mladih. Osnovni namen je ponuditi največji možni izbor ustreznih informacij tako, da je mladim mogoče samim izbrati najustreznejšo, glede na njihovo specifično situacijo.

Informativno-svetovalni sistemi lahko mladim ponudijo podporo in modele, ki jim olajšujejo socialno integracijo, povečajo mobilnost in s tem prispevajo k večji kakovosti življenja. V primeru informiranja in svetovanja gre v prvi vrsti za proces *usmerjanja* posameznika, družin, skupin ali skupnosti z *dajanjem nasvetov, odpiranjem različnih možnosti pri opredeljevanju zelenih ciljev in hkratnim posredovanjem ustreznih informacij*.

V večini primerov se informiranje in svetovanje omejuje na svetovanje o tem, kako dobiti, ovrednotiti in uporabiti informacijo. Uporabnikom pomaga najti in oblikovati prava vprašanja, razbrati razliko med informacijo in interesom uporabnika, sprejeti odločitev in poda razmislek o prednostih in slabostih različnih rešitev.

Informiranja in svetovanja ne moremo primerjati s svetovalnim razgovorom ali terapijo, lahko pa v določeni situaciji pod strokovnim vodstvom privede do svetovalnega razgovora.

Postopke informiranja in svetovanja izvajajo usposobljeni informatorji svetovalci za mlade v informativno-svetovalnih centrih, kjer obstajajo pogoji za izvajanje tovrstnega dela. Informatorje svetovalce za tovrstno delo usposabljuje mednarodno verificirani izvajalci izobraževanja.

2.3. Participacija v informativno-svetovalni dejavnosti za mlade

Sporočilo, ki so ga podali mladi in je zapisano v Beli knjigi Evropske komisije, nam govori, da imajo mladi pravico izraziti svoje mnenje o vseh vidikih vsakodnevnega življenja in imajo interes sodelovati v demokratičnih postopkih sodobne družbe.

Mladinske organizacije in Evropska komisija spoznavajo, da je pravica do sodelovanja mladih temeljna pravica, ki mora veljati brez razlikovanja. V okviru tega participacijo mladih razumejo kot vzpostavljanje neposrednega dialoga z mladimi, kjer se ciljna populacija širi na vse mlade.

Upoštevanje in vključevanje mladih v posamezne razvojne faze mladinskih dejavnosti je rezultat spoznanja, da mladina ni homogena populacija z enotnimi interesi, zato je potrebno prisluhniti specifičnim karakteristikam vsake skupine.

Vključevanje mladih kot sodelujočih partnerjev v projektnih dejavnostih:

- izkazuje večje upoštevanje mladine v demokratični družbi, saj izhaja iz njihove iniciative in izpolnjuje njihove pobude ter želje;

- s spoznavanjem demokratičnih postopkov mlade spodbuja k aktivnemu državljanstvu;
- spodbuja mobilnost;
- mlade uči prepoznavanja in sprejemanja drugačnosti in jih sooča z njo;
- spodbuja jih k sprejemanju odgovornosti ter k avtonomiji;
- deluje kot proces učenja, kjer pridobivajo spretnosti in strokovno znanje;
- omogoča aktivno preživljanje prostega časa;
- sodelovanje v javnem življenju in aktivni prispevek v skupnosti omogočata pridobivanje izkušenj, ki pomembno vplivajo na samozavest in samopodobo mladih;
- vključevanje mladih prispeva k občutku pripadnosti določeni skupini ali skupnosti, kar preventivno učinkuje v primeru individualizacije in socialne izolacije.

2.3.1. Resnično sodelovanje namesto simbolnega

V dosedANJI praksi se pogosto dogaja, da s pojmom participacija mladih zajamemo projekte, kjer se program, metode dela in izvedba oblikujejo v krogu strokovnjakov, ki izhajajo iz potreb mladostnikov, prepoznanih s pomočjo raziskav. Participacija mladih pa ni omejena le na razumevanje mladine s pomočjo opazovanja. Pojem participacije mladih razumemo mnogo širše: mladostnike je z ustrezno mero odgovornosti potrebno v projektno delo *vključiti* že v sami zasnovi, pripravi in seveda v izvedbi. Participacija mladih pomeni sodelovanje mladih pri načrtovanju, izvajanju in razvijanju mladinskih dejavnosti.

Participacija mladih iz izvajanja dejavnosti ne izključuje mladinskih delavcev, nasprotno, mladinski delavci so opora in usmerjevalci mladih, ki jim v procesih projektne dela, kadar in kolikor je to potrebno, nudijo nujno refleksijo.

2.3.2. Nekaj oblik participiranja mladih

Svetovalci vrstnikom

Mladi sami predlagajo in oblikujejo medije ter metode informiranja in svetovanja svojim vrstnikom. Mladi izvajajo svetovanje ob primernem strokovnem usposabljanju, vodenju in ob vsestranski podpori njihovemu svetovanju.

Mladi kot sogovorniki

Mladi priredijo odprte debate, okrogle mize na določene aktualne teme, preko katerih sporočajo vrstnikom in odraslim svoja razmišljanja, pozicije (primer mladinskih oddaj na radiu in televiziji).

Mladi kot raziskovalci

Mladi si izberejo metodo in predmet raziskovanja, raziskujejo in objavijo rezultate dela.

Mladi kot informatorji

Mladi posredujejo informacije ali preventivne nasvete svojim vrstnikom glede specifične teme, največkrat povezane s problemi odraščanja.

2.3.3. Vloga mladih v informativno-svetovalnih procesih

Države članice EU so odgovorne, da mladim zagotavljajo kakovostne informacije (Bela knjiga), pri čemer je mlade potrebno aktivno vključiti v procese informiranja in svetovanja. Participacija mladih je vizija in hkrati metoda dela v informiranju in svetovanju za mlade (Working Together Conference, Bruselj, 2000). Participacija mladih na področju informiranja in svetovanja je dokaj nova strategija sodelovanja z mladimi, ki ne izriva dosedanje metode dela, pač pa predstavlja njeno dopolnilo.

Vključevanje mladih v procese informiranja in svetovanja odpira nove možnosti participacije mladih. Mladi v procesih informiranja in svetovanja sprejemajo različne odgovornosti, najbolj razširjene pa so naslednje tri oblike sodelovanja:

1. projekti, kjer je participacija mladih usmerjena na produkcijo informativnih materialov (idejna zasnova, izbor medija, oblikovanje in distribucija informativnih materialov);
2. projekti, kjer je participacija mladih usmerjena na prenos informacij do ciljnih skupin (zbiranje aktualnih informacij, posredovanje informacij vrstnikom na različne načine);
3. projekti, kjer je participacija mladih usmerjena na delo mladinskega informatorja in svetovalca v informativnem središču (vključevanje mladih v timske sestanke, v usposabljanja za informatorje in svetovalce, zbiranje in urejanje informativnega materiala, iskanje ter posredovanje informacij in svetovanja);
4. mladi kot »evaluatorji« delajo v informativno-svetovalnih središčih, kar pomeni, da samostojno ocenjujejo, koliko se praksa dejansko približa njihovim potrebam.

Možne metode participacije mladih v informativno-svetovalnih procesih so: *učenje za iskanje informacij; učenje za ravnanje z informacijami; ravnanje z informacijami in pravilna uporaba dobljenih informacij; raziskovanje koristnih informativnih virov.*

S participacijo mladih želimo opremiti mladino, da si bo znala poiskati sebi primerne in prave informacije, hkrati pa ta znanja prenašala na svoje vrstnike. Pričujoč način dela z mladimi predstavlja izziv tako strokovnim delavcem, kot tudi mladim.

2.3.4. Informativne potrebe

Potrebe po informacijah in način, kako so jih prihajajoče generacije mladih vajene iskati, se spreminjajo. Delno je razlog potrebno iskati v nenehnem razvoju informacijsko-komunikacijskih tehnologij, v spremenjenih družbenih odnosih, standardih, ki jih bodočim članicam postavlja EU, in v zahtevah mladih, ki se prilagajajo izzivom sodobne družbe. Hkrati je očitno, da podajanje informacij in svetovanje postajata vse bolj odvisna od konkretnih zahtev mladih po uveljavljanju pravic, ki jim pripadajo.

Informacije, ki naj bodo dostopne mladim, lahko opredelimo kot temeljne informativne vsebine, ki zadevajo življenje mladih; na prvo mesto med njimi postavljamo izobraževanje in izobraževalne procese (tudi neformalno izobraževanje), zaposlovanje in usposabljanje za poklice, osamosvajanje, bivanje in namestitve, družbeno vključenost in aktivno državljanstvo mladih, mobilnost, prepoznavanje in sprejemanje drugačnosti, prostovoljno delo, aktivno preživljanje prostega časa ter učinkovito reševanje stisk in problemov.

Ugotavljanje informativnih potreb je naloga posamičnih organizacij in dejavnikov v konkretnem prostoru, usmerjeno pa naj bo k ugotavljanju splošnih in specifičnih vsebin, pomembnih za posamezna okolja, kar še posebej velja za lokalne skupnosti.

Metodologija iskanja potreb po informacijah je tesno povezana z raziskovanjem obstoječih informacijskih virov, ki naj izhajajo iz prakse, povpraševanja uporabnikov po informacijah, sodelovanja z raziskovalnimi ustanovami ter izkušenj sorodnih organizacij doma in v tujini. Potrebno je upoštevati interese in potrebe mladih, posebej pa je priporočljivo raziskovanje z neposrednim vključevanjem želenih ciljnih skupin mladih (npr.: starostne, interesne, etične, marginalne...), pri čemer je treba spoštovati princip pluralnosti informacij in zagotoviti anonimnost posameznikov in skupin.

2.3.5. Aktivno sodelovanje mladih v informativno ter informativno-svetovalnih dejavnostih

Mladi v obdobju odraščanja lahko aktivno pripomorejo k uresničevanju temeljnih ciljev informiranja ter zlasti informiranja in svetovanja. S svojimi idejami in aktivno udeležbo olajšajo pot do informacij in prevzemajo vlogo sodelavcev. Na ta način informacije lažje, nevsiljivo in hitreje dosegaajo ciljno populacijo (adolescenti, priseljenci, marginalne skupine...).

Mladi prostovoljci in njihova mreža vrstnikov so posrednik do dela populacije, ki je teže dosegljiva. S pomočjo sprejemljivejšega načina komunikacije vanjo prenašajo uporabne informacije in sporočila.

Odgovorni izvajalci informiranja in svetovanja za mlade s strokovno vodenim usposabljanjem, usmerjanjem in spremljanjem njihovega dela pomagajo uresničevati njihova prizadevanja.

Vrstniški informatorji in svetovalci nujno potrebujejo strokovno vodenje in prav v tem je vloga mladinskih informatorjev.

Mladi s svojim delom odraslim sporočajo svoje ideje in razmišljanja ter svoje potrebe (tudi po različnih informacijah), kar je za odrasle pomembna spodbuda za pomoč pri razvoju novih metod dela z mladimi.

Najbolj neposreden način, kako mladi sporočajo svoje ideje odraslim, je evalvacija njihovega dela. Možnosti pri tem sta dve: mladi izpolnjujejo vnaprej pripravljen vprašalnik, s pomočjo katerega ocenjujejo cilje in metode, ki si jih je zastavilo informativno-svetovalno središče; druga možnost je, da mladi sami, na osnovi svojih potreb, sestavijo ustrezen evalvacijski vprašalnik in nato med svojimi vrstniki izvedejo ustrezno anketiranje. V medsebojnem dopolnjevanju sta potrebni obe vrsti evalvacije središč in splošneje dejavnosti informiranja in svetovanja.

2.3.6. Pomen vrstniškega učenja

Vrstniško učenje je ena od oblik participacije mladih, kjer je mladim odprt prostor za izražanje svojih talentov, spretnosti in znanja. Kot vrstniško pomoč in vrstniško učenje v Evropi pojmujejo tiste aktivnosti, kjer si mladi med seboj izmenjujejo znanja in

pomoč v svojem lastnem okolju. Vrstniško učenje je naravni proces, ko v skupini vrstnikov poteka izmenjava izkušenj ter znanja, največkrat na neformalen način.

Navadno so odrasli tisti, ki v različnih situacijah mladim posredujejo informacije ali jim pomagajo s svetovanjem. Mladinski delavci so med praktičnim delom z mladimi ugotovili, da imajo mladi veliko moč ter spretnost, da svetujejo in širijo informacije med svoje vrstnike. Vrstniško učenje je tako postalo način povezovanja in združevanja vrstnikov, ki predstavlja pomembno obliko pomoči mladi. Teoretični in praktični koncepti vrstniškega posredovanja izhajajo iz dejstev, da mladi težje zaupajo odraslim, ker se bojijo, da bi jih le-ti zavrnil, zasmehovali ali razkrili njihove osebne težave. Poleg tega so mladi tisti, ki najbolj poznajo potrebe vrstnikov. Visoko stopnjo vrstniškega (medsebojnega) zaupanja dosejajo na njim sprejemljiv in dostopen način. Sem lahko prištevamo specifične komunikacijske vzorce, jezik, sorodnost pogledov na svet okoli njih, skupni imenovalci težav posameznih ciljnih skupin ter sprejemanje metod dela, ki so jim blizu in jim zaupajo.

V času adolescence se mladostnikova mreža odnosov spremeni v tem smislu, da postanejo prijatelji pomemben vir socialnega učenja, podpore in zaupanja. V tem času vpliv odraslih ni nujno nesprejemljiv, vendar vrstniške skupine igrajo najpomembnejšo vlogo v stiku z notranjim in zunanjim svetom.

Vrstniško informiranje in svetovanje ima naslednje značilnosti:

- ozaveščanje mladih o lastnih spretnostih in močeh;
- odkrivanje strahov mlade generacije ter opremljanje za premagovanje le teh;
- spodbujanje občutka lastne vrednosti in enakovrednosti v odnosu do odraslega sveta;
- učenje učinkovite in kvalitetne komunikacije;
- učenje in pridobivanje spretnosti vodenja komunikacije;
- skupno iskanje informacij ali rešitev;
- prevzemanje odgovornosti;
- spodbujanje samopomoči;
- spodbujanje občutka za prepoznavanje socialnih dilem;
- razvijanje tolerantnosti in spoštovanja do različnih vedenj.

2.4. Poglobljeno individualno svetovanje

Informativna ter informativno-svetovalna intervencija je lahko priložnost za usmerjeno reševanje težav, ki vodi do poglobljenega **svetovalnega razgovora**. Izvajanje takšnega svetovanja v informativno-svetovalnem centru ni nujno. V idealnih primerih pa poglobljeno svetovanje izvajamo tudi v informativno-svetovalnih centrih, *če obstajajo za to ustrezni pogoji, kot so strokovna usposobljenost zaposlenih (psiholog, terapevt ipd.), ustrezne prostorske in časovne zmogljivosti ter pristanek uporabnika na individualno svetovanje*. Izvajalec svetovanja mora v tem primeru zagotoviti prepoznavnost svojega delovanja in seznaniti uporabnika o možnostih, ki jih svetovalni razgovor nudi. Če zgoraj naštetih pogojev ne obstajajo, se uporabnika napoti v ustrežnejšo obravnavo v drugo ustanovo.

3. Razvoj informiranja in svetovanja v Evropi

Informiranje in svetovanje za mlade je razmeroma mlada veja strokovne pomoči mladim. Do petdesetih let prejšnjega stoletja mladih niso obravnavali kot posebne ciljne skupine. Mladostniki so bili manjši ali mlajši odrasli, zato niso bili deležni posebne obravnave. Za informiranje mladih niso uporabljali posebnih sredstev (medijev), prav tako se zanje ni zbiralo ali posredovalo kakršnihkoli posebnih informacij, z izjemo tistih, pridobljenih v procesu šolanja, kjer so se naučili postati "ustrezni" odrasli.

Šele od šestdesetih let dalje so mlade pričeli sprejemati kot kategorijo prebivalstva z lastno identiteto. Izhajajoč iz ugotovitev, da ima mladina sebi lastne interese in potrebe, so se začele razvijati oblike pomoči, ki so izhajale iz njihovih potreb. Ustanovitev prvega informativnega središča za mlade v Gentu (Belgija) leta 1964 je bila ena izmed prvih oblik tovrstne pomoči.

V letih med 1965 in 1970 so se v Evropi razvili trije različni modeli informiranja; večinoma so izhajali iz iniciative posameznikov in so svoje delo opravljali brez državne finančne podpore. Ti modeli so sledeči:

- Release (London, Amsterdam, Berlin, Antwerpen), mreža centrov za pomoč mladim, ki so izvajali tudi informiranje in svetovanje.
- JAC (Youth Advice-Counselling Centre) (Dunaj, Amsterdam, Rotterdam, Hamburg), mreža svetovalnih centrov, ki v svoje delo vključujejo tudi mlade. Pri svetovalnih centrih se je izkazala potreba, da razvijajo tudi informiranje.
- JIZ/JIC (Youth Information Centre) v Münchnu, Gentu in Bruslju, so klasični informativni centri, ki so se razvili z namenom informiranja.

V letih 1970 -75 so se iniciative informativnih mladinskih središč širile po skoraj vseh večjih krajih v Belgiji, Veliki Britaniji, Nemčiji in na Nizozemskem. Germanske in anglosaške dežele so spodbujale model svetovanja, hkrati se je ob podpori lokalnih, regionalnih in državnih oblasti razvil vpliven model informiranja v Franciji in prerasel v široko razvito mrežo informativnih središč (centri CIDJ). Med letoma 1975 - 1985 so se pojavile različne iniciative še v Južni Evropi (romanske dežele), kjer pa so večinoma spodbujali zgolj informiranje.

S širitvijo dejavnosti so se začele ustanavljati krovne nacionalne organizacije, ki so začele medsebojno sodelovati (Mednarodno srečanje Marly-le-Roi /Coordination Committee). Organizacije, ki so zagovarjale model informiranja, in tiste, ki so zagovarjale model svetovanja, so začele medsebojno komunicirati in tako so leta 1986 ustanovili agencijo ERYICA.

ERYICA je združenje nacionalnih informativno-svetovalnih organizacij s sedežem v Parizu. S svojim delovanjem je tesno povezana s Svetom Evrope in Evropsko unijo, največji del podpore pa prispevajo organizacije članice. Med leti 1990 in 1995 se je agenciji pridružilo nekaj dežel Vzhodne Evrope (Slovaška, Madžarska). V tem času so na podlagi številnih razprav o etiki in strokovnih načelih informiranja in svetovanja oblikovali Evropsko listino o informiranju in svetovanju (v prilogi), ki je za mladinske informatorje in svetovalce osnovni etični in delovni kodeks.

Ministrski svet Sveta Evrope je leta 1990 v Priporočilu 90/7 državam članicam priporočil ustanavljanje oziroma nadaljnji razvoj informiranja in svetovanja za mlade v svojem okolju. Mladinsko informiranje je 10 let kasneje skoraj povsod v Evropi prepoznano in priznано kot razvejen del mladinskega dela.

Sposobnost razlikovanja med informacijo in interesom postaja eno temeljnih vodil združenja, ki v začetku tretjega tisočletja šteje preko 7000 centrov in vključuje okoli 12000 informatorjev svetovalcev v 22 državah Evrope.

Po 1995 se je dejavnost informiranja in svetovanja v Evropi in tudi v Sloveniji močno razširila in okrepila, idejna modela informiranja ter informiranja in svetovanja pa sta se začela združevati v enoten model dela z mladimi.

4. Razvoj informiranja in svetovanja v Sloveniji

Zavedanje pomena informiranja in svetovanja za mlade je bilo prisotno vse od začetnih impulzov v razvoju sodobne mladinske politike v Sloveniji, ki segajo v leto 1990, ko je bil ustanovljen Urad RS za mladino v okviru Ministrstva za šolstvo in šport. Med pobudniki razvoja informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji je bila takratna zasedba Mladinskega sveta Slovenije, ki je tudi aktivno sodelovala pri mednarodnih srečanjih in bilateralnih sporazumih.

Udeležba slovenskih predstavnikov na Poletni univerzi v Molini (Španija, 1995) in izdelava Koncepta informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji sta prispevala k odločitvi Urada RS za mladino za spodbuditev razvoja informiranja in svetovanja v Sloveniji.

Na podlagi javnega razpisa za izbor izvajalca informiranja in svetovanja za mlade (leta 1995) se je oblikovalo Mladinsko informativno-svetovalno središče Slovenije (v nadaljevanju: MISSS), ki je kot nacionalni izvajalec prvi začel organizirano izvajanje dejavnosti informiranja in svetovanja za mlade. MISSS je v letu 1995 postal član ERYICA s polnopravno glasovalno pravico in se tako vključil v mednarodno sodelovanje na področju informiranja in svetovanja.

Razvoj dejavnosti v Sloveniji je potekal v petih fazah (opis v razvojnem delu). Nadaljnji razvoj bo potekal v skladu s kriteriji, opredeljenimi v pričujočem dokumentu, pri čemer bo podrobnejši razvoj dejavnosti opredeljen v akcijskem planu dela, ki bo sledil sprejetju Koncepta.

5. Pravni viri

Na pravico do informiranosti in udeležnosti v družbi opozarja več mednarodnih listin:

- Konvencija ZN o otrokovih pravicah, Združeni narodi, 1990
- Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, 1994
- Priporočilo št. 9 / 7 Odbora ministrov državam članicam glede informacij in svetovanja za mlade, Svet Evrope, 1990
- Evropska listina mladinskega informiranja, ERYICA, 1992
- Bela knjiga Evropske komisije Nova spodbuda za evropsko mladino, EU 2001; slovenska izdaja MŠZŠ-Urad za mladino, 2002
- Resolucija 237 Stalne konference evropskih in regionalnih oblasti, Evropska listina o sodelovanju mladih na občinskem in regionalnem nivoju

Informiranje mladih opredeljujejo tudi posamične nacionalne zakonodaje in listine.

V Sloveniji je to zlasti Ustava Republike Slovenije, 1992:

- 22.člen: Enako varstvo pravic,
- 25.člen: Pravica do pravnega sredstva,
- 35.člen: Varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic,
- 38.člen: Varstvo osebnih podatkov,
- 49.člen: Svoboda dela,
- 53.člen: Zakonska zveza in družina,
- 55.člen: Svobodno odločanje o rojstvih otrok,
- 56.člen: Pravice otrok,
- 57.člen: Izobrazba in šolanje,
- 66.člen: Varstvo dela,
- 78.člen: Primerno stanovanje.

Nacionalna listina informiranja in svetovanja povzema določila Evropske listine. Z nastankom prenovljenega Koncepta informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji naj bi se oblikovala predlagana razmerja posameznih dejavnikov in izvajalcev, standardi in etika, odgovornost in usposobljenost izvajalcev, pomen za ciljno populacijo in posamezna okolja ter predlog načina financiranja dejavnosti.

Nacionalne listine so večinoma usmerjene v povečanje usposobljenosti mladih in njihove družbene vključenosti.

6. Bela knjiga Evropske komisije v luči informiranja in svetovanja za mlade

Bela knjiga Evropske komisije »Nova spodbuda za evropsko mladino« (v nadaljevanju: Bela knjiga) prepoznava informiranje mladih kot prednostno nalogo za prihodnji razvoj dejavnosti. Posebej poudarja dejstvo, da participacija mladih in informiranje mladih ne smeta biti ločena in sta osnovni pogoj, da si mladi na ta način zagotovijo možnost aktivne udeležbe v javnem življenju, kar v dokumentu posledično prepoznavajo kot aktivno državljanstvo mladih.

Čeprav je Bela knjiga dokument, ki je nastal v »prostoru« Evropske unije, svojo vsebino in predloge naslavlja tudi na države kandidatke. Pri tem smo v Sloveniji v določeni prednosti, saj velik del predlaganih strategij že izvajamo oziroma razvijamo.

6.1. Ključni elementi, ki jih omenja Bela knjiga v zvezi z informiranjem mladih:

- 1) Informacije niso samo interes mladih, temveč vseh, ki so v neposrednem stiku z mladimi (organizacije, strukture, šole, posamezniki....).
- 2) Države članice Evropske unije so odgovorne za ponudbo informacij.
- 3) Mladi imajo pravico biti udeleženi pri odločanju o izvedbi in uporabi informacijsko komunikacijskih orodij.
- 4) Dostop do informacij mora biti prost in naj temelji na enakih možnostih.
- 5) Informativne vsebine so prilagojene etičnim standardom in morajo ustrezati pričakovanjem mladih.

6.2. Ključni elementi, ki jih omenja Bela knjiga v zvezi s participacijo mladih

Bela knjiga postavlja participacijo med prednostne naloge pri načrtovanju dela z mladimi, s poudarkom, da mladi želijo doseči večjo vlogo pri aktivnem vključevanju v družbo. Mladi prav tako želijo sami odločati o stvareh, ki jih zadevajo. Vključevanje mladih v procese participacije naj bi se udejanjilo na vseh nivojih (nacionalni, regionalni, lokalni).

Med pomembnejša priporočila sodijo:

- 1) spodbujanje participacije s strani mladih pri izvrševanju aktivnega državljanstva;
- 2) vključevanje mladih v procese odločanja kot podpora medsebojnemu združevanju;
- 3) povečanje stopnje razvoja mladinske participacije in zavesti o njej na lokalnem nivoju;
- 4) spodbujanje primerov dobre prakse s pospeševanjem razvoja mrežnega dela.

II. RAZVOJNI DEL: Fazni razvoj dejavnosti na odnosnem in tehnološkem področju

1. Eksperimentalna faza (1995-96):

Eksperimentalna faza je zajemala prvo leto delovanja na področju informiranja in svetovanja za mlade. Obsegala je:

- začetno usposabljanje izvajalcev informiranja in svetovanja za mlade;
- iskanje razpoložljivih informacij in urejanje obstoječih informativnih gradiv;
- klasifikacijo informativnih virov glede na vsebine;
- izdelavo imenikov izvajalcev programov za mlade;
- raziskovanje informativnih potreb mladih (v sodelovanju s tujimi partnerji);
- tehnološko obdelavo podatkov, zavarovanje podatkov...

2. Faza stabilizacije (1996-97)

V stabilni fazi je informiranje in svetovanje dobivalo podobo servisne mladinske dejavnosti in je bilo prepoznano kot del strukture mladinske politike. Nadaljnji razvoj dejavnosti je zagotavljal razširjene stike z izvajalci programov za mlade in z lokalnimi političnimi strukturami, ki naj bi omogočale razvoj dejavnosti na lokalnem nivoju. Hkrati sta se uveljavila notranja organizacija dela za načrtno zbiranje, urejanje in posredovanje informacij ter osnovno usposabljanje izvajalcev na nacionalni in lokalni ravni. Šlo je za sledeče korake:

- izdelava Koncepta informiranja in svetovanja v Ljubljani;
- podpora izvajalcem v Novi Gorici, Krškem, Mariboru, Kopru, Idriji, Domžalah in na Ptuj;
- uvodni koordinacijski sestanki z bodočimi izvajalci;
- napotitev lokalnih izvajalcev na usposabljanje v tujino v okviru ERYICA;
- izdelava sistemske analize za razvoj dejavnosti;
- vzorčne informativne točke na prireditvah (Informatika, Festival izobraževanja...);
- začetne povezave v neformalno mrežo brez podpisanih medsebojnih dogovorov.

3. Informativno-svetovalna mreža

Od leta 1998, z odprtjem nekaterih mladinskih centrov in drugih organizacij, govorimo o formalnem vzpostavljanju mreže. Zato so se intenzivirali sestanki mreže, na katerih so se oblikovale določnejše predstave, povezave ter pravila delovanja znotraj mreže. Izdelan je bil tudi formalni dokument *Dogovor o vzajemnem sodelovanju v informativno-svetovalni mreži za mlade*, ki je bil l. 1999 predstavljen partnerskim organizacijam.

V mrežo je bilo skupaj z Zavodom MISSS povezanih 13 članic ter ena pridružena organizacija. Poleg tega je bilo sodelovanje za izmenjavo informacij vzpostavljeno še z 10 partnerskimi organizacijami, ki so bile povezane v mreže znotraj lokalnih skupnosti.

Poleg aktivnosti, ki vsebinsko zaznamujejo obdobje, se je izoblikovala konstantna platforma vodenja tistih dejavnosti, ki jih je potrebno izvajati redno, in sicer:

- zbiranje, urejanje in posredovanje informacij;
- informiranje in svetovanje;
- evalvacija lastnega dela;
- analiza posredovanja informacij;
- izdelava plana dela za prihodnje obdobje;
- koordinacija informativno-svetovalnih centrov v Sloveniji;
- izobraževanje informatorjev;
- iskanje in vzdrževanje stikov z nosilci informacij;
- podpis dogovorov z imetniki informaciji (o skrbi za posredovanje lastne informacije);
- izdelava in vzdrževanje spletne strani;
- dodajanje novih povezav;
- sodelovanje na pomembnejših mednarodnih srečanjih;
- aktivna udeležba v projektih in telesih ERYICA;
- sodelovanje z informativnimi centri v tujini.

4. Informacijska povezava dejavnikov informiranja in svetovanja za mlade

V tem obdobju sta bila izdelana dokumenta, ki sta opredeljevala nadaljnji razvoj povezave posameznih centrov v informacijsko mrežo (Elaborat informacijske mreže za mlade v Sloveniji, 1999 in Projekt informacijske mreže za mlade v Sloveniji, 2000). Omenjena dokumenta sta opredelila izdelavo podatkovne baze, preko katere naj bi izvedli prenos podatkov na različne lokacije (informativnim centrom, informativnim točkam in uporabnikom) ter informativnim centrom dodelili avtorizacijo za vnos podatkov. Proces naj bi potekal v treh fazah:

- 1) Izdelava baze za prvo informativno polje ter testni prenos preko aplikativnega strežnika v LAN na centralni lokaciji;
- 2) Modemska povezava aplikativnega strežnika z intranet mrežo na zunanje lokacije (WAN);
- 3) Internetna povezava za širši krog uporabnikov (domači računalnik, kiberkavarne, šole, ostale info točke...)

Izbrane tehnološke rešitve naj bi kljub nenehnem razvoju informacijske tehnologije dolgoročno služile za shranjevanje podatkov, nadgradnjo z novejšimi aplikacijami in naj bi pripomogle k zanesljivemu prenosu le-teh na daljavo.

V projektu so prav tako navedene dosedanje aktivnosti pri razvoju informativno-svetovalne mreže od opisa dotedanjega razvoja, ugotovitve trenutnega stanja, prostorskih, kadrovskih, vsebinskih in minimalnih tehnoloških pogojev za opravljanje dejavnosti do seznama organizacij, ki so formalno že bile članice mreže, in njihove vloge v IS dejavnosti.

5. Promocija informiranja in svetovanja (2000)

Leto 2000 je zaznamovala izvedba projekta promocije informiranja in svetovanja za mlade. Namen celotne akcije je bil informirati mlade in tiste, ki delajo za mlade, o možnostih brezplačnega pridobivanja informacij z vseh zanje pomembnih področij.

V akciji so se povezali različni informativno-svetovalni centri iz vse Slovenije, skupaj z občinami, v katerih delujejo. Hkrati so akcijo podprli tudi župani.

V akciji so bile upoštevane značilnosti posamičnih regij ter samostojno oblikovanje pristopov in strategij razvoja informativno-svetovalne dejavnosti. Vanjo so bili vključeni mladi, ki so oblikovali zlasti celostno grafično podobo promocije.

Ciljna skupina promocije so bili mladi (posebej med 14. in 27. letom) ter skupine in posamezniki, ki sooblikujejo življenje mladih v politiki, šolstvu, mladinskih društvih, ter druge organizacije, ki delajo z in za mlade.

Namen akcije je bil ta, da ciljne skupine s celostnim pristopom in s pomočjo različnih medijskih sredstev seznanijo:

- 1) z možnostjo brezplačnega informiranja in svetovanja;
- 2) s tem, kje in kako dobiti informacije;
- 3) z vsebinami informacij glede na posamezna vsebinska področja;
- 4) s pravico do informiranja in svetovanja;
- 5) s pravico do izbire.

Promocija je v letu 2000 potekala po vsej Sloveniji (po občinah, šolah, v mladinskih centrih, na prireditvah in zbirališčih za mlade itd.), v novembru 2000 pa je bila predstavljena članicam agencije ERYICA na generalni skupščini v Bruslju.

Pri promociji so sodelovali: Urad RS za mladino, Zavod MISSS, mladinski informativno-svetovalni centri po Sloveniji ter župani slovenskih občin.

III. UGOTAVLJANJE USTREZNOSTI IZVAJALCEV INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE:

1. Pogoji in kriteriji za izvajanje dejavnosti

1.1. *Izvajalci v informativnih in informativno-svetovalnih centrih za mlade*

Informativni oziroma informativno-svetovalni center za mlade je prostor namenjen obveščanju in aktivni pomoči pri pridobivanju ter uporabi ustreznih informacij. Zasnovan je za najširšo možno ciljno populacijo mladih, tako da pri posredovanju informacij upošteva osnovne standarde demokracije, človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter osnovne standarde najširše možne izbire.

Informativni center za mlade pridobiva, hrani, dopolnjuje, prenaša, posreduje in objavlja podatke, ki so pomembni za mlade, izvajalci pa jim omogočajo urejen in neposreden dostop do informacij in sicer na načine, ki so mladim blizu (uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij, informativne police, knjižnica, urejena gradiva). Svoje delo, ki je v prvi stopnji usmerjeno v reševanje organizacijskih, tehnoloških in dokumentacijskih nalog, nadgrajujejo z aktivnim svetovanjem (nasvetom), ki je vezano na izbiro in uporabo informacij, pri čemer upoštevajo uporabnikovo avtonomnost pri končni izbiri.

Iz navedenega je razvidno, da je **usposobljenost izvajalcev** informiranja in svetovanja za mlade eden temeljnih pogojev za kvalitetno delo v informativno-svetovalnem centru. Pri tem naj njihova znanja in sposobnosti obsegajo formalna in neformalna znanja, poleg osebnostnih kvalitete pa potrebujejo tudi organizacijske sposobnosti.

Po dosedanjih izkušnjah je vloga izvajalcev v posameznih centrih odvisna od njihove organiziranosti ter števila vpletenih v procese informiranja in svetovanja; če je njihovo število manjše, pripade več delovnih in praktičnih nalog na posameznega izvajalca. Ponekod je njihova vloga večplastna, od neposrednega izvajanja dejavnosti in stika z uporabniki, stika z organizacijami s programi za mlade, vodenja centra, koordinacije administrativnih del pa vse do usposabljanja novih informatorjev in uvajanja mladih v procese aktivne participacije v informiranju in svetovanju. *Tovrstnega strokovnega dela zaradi visoke stopnje odgovornosti ni možno izvajati zgolj na prostovoljni bazi.*

Večina izvajalcev je pri nas zaposlena znotraj programa razvoja kadrov in pripravnikov ter zlasti preko programa javnih del, ki pa se sistemsko ukinja. Upoštevajoč veliko vlogo in odgovornost, ki jo prevzemajo izvajalci, zato marsikje obstaja nevarnost, da z njihovim (obveznim) odhodom, dejavnost centra začasno ali trajno zastane ali je v najslabšem primeru celo ukinjena. Prav zaradi tega bi bilo v razvojni strategiji treba **razmišljati o trajnejših in kontinuiranih oblikah vodenja in zaposlovanja** v centrih.

Lokalne skupnosti so uspešne pri obvladovanju in reševanju problemov *mladih takrat, ko dopuščajo mladim izražanje svojih potreb in težav*. Razvoj lokalne informacijske infrastrukture za mlade naj bi se zato smiselno povezoval v mrežo, ki omogoča prenos znanja, izkušenj, poenostavljeno zbiranje, pridobivanje in posredovanje informacij, splošno in specifično informiranje glede na lokalne značilnosti in

ekonomičnost. Informativno-svetovalni centri naj bi zbirali in posredovali informacije na ravni lokalne skupnosti oziroma regij, pri čemer so centri med seboj *povezani v nacionalno mrežo*. Predvsem je pomembno, da centri v svoji regiji prepoznajo izvajalce aktivnosti za mlade ter da pomagajo pri razvijanju ustreznega odnosa lokalne politike do problema mladih.

1.2. Izvajalci informiranja v informativnih točkah za mlade

Informativne točke so prostori, kamor prihajajo mladi oziroma kjer so organizirane različne načrtovane dejavnosti (šole, mladinski klubi, kulturne ustanove, neformalna zbirališča mladih, tečaji tujih jezikov, različna duhovna gibanja, svetovalnice za mlade, klubi, vzgojni zavodi, šole...).

Informativne točke za mlade so lahko najbolj razširjen dejavnik informiranja, saj si informativni prostor z urejenimi in izbranimi informacijami lahko uredi vsaka organizacija s programi za mlade. Mnoge od njih so že zdaj strukturno povezane v različne mreže, največkrat znotraj lokalnih informativnih mrež za mlade.

Informativna točka običajno služi kot dopolnilna dejavnost delu organizacije, kjer je locirana, in nastane kot posledica želje po dodatnem informiranju mladih o sorodnih organizacijah in programih. Zato je pogosto usmerjena v specifično ciljno populacijo ter programe in metode dela. Ne glede na njeno organiziranost, je priporočljivo, da po svojih zmožnostih zajema čim širši spekter informacij, ki jih posreduje mladim.

Delo v informativni točki za mlade ne zahteva stalno prisotnega informatorja, ki bi skrbel za pomoč pri iskanju informacij ali obrazložitvi posameznih programov, *čeprav je prisotnost le-tega priporočljiva*. Pri tem izvajalci informiranja v tovrstnih točkah največkrat niso posebej usposobljeni za informativno-svetovalno delo.

Informativne točke tako ne zahtevajo velikih investicijskih in organizacijskih prizadevanj, vseeno pa je v njih nujno ažurno skrbeti za posodabljanje informacijskih gradiv.

2. Pogoji za delo

2.1. Usposobljenost izvajalcev

Kot strokovni minimum pri izvajalcih informiranja in svetovanja za mlade se torej upošteva formalna izobrazba, ki naj bo predvsem dopolnjena z dodatnimi znanji, pridobljenimi na usposabljanjih v okviru domačih in mednarodnih seminarjev. Odprtost in organizacijske sposobnosti so priporočljive zlasti v organizacijah z manj zaposlenimi izvajalci. V večjih centrih je priporočljivo dodatno usposabljanje za vodje centra.

Čeprav v Sloveniji izhajamo iz tradicije, da so pri delu z mladimi najprimernejši izvajalci s humanističnim strokovnim znanjem, praksa v tujini in tudi pri nas kaže, da je za tovrstno delo potrebno predvsem veselje pri delu z mladimi, možnost vživetja v probleme mladih ter najmanj srednja strokovna izobrazba.

2.1.1. Informatorji svetovalci

Delo informatorja svetovalca je odgovorno in zahtevno, od njegovih ravnanj pa sta odvisna zaupanje uporabnikov ter ugled informativno-svetovalnega centra in dejavnosti na sploh.

Izobrazbeno strukturo izvajalcev določajo sofinancerji programov, vendar naj ne bi bila nižja od srednješolske izobrazbe.

Informatorje svetovalce, ki ne izvajajo dejavnosti več kot 2 leti, usposablja nacionalni izvajalec informiranja in svetovanja v sodelovanju s priznanimi strokovnjaki za posamezne vsebinske sklope izobraževanja, kakor ga je predpisala agencija ERYICA z metodo osnovnega izobraževanja za začetnike.

Metoda izobraževanja za informatorje novince (MBTC – Minimum Basic Training Course for Novice Youth Information Workers) je 40 urni seminar za izvajalce informiranja in svetovanja, ki ga je razvila strokovna ekipa ERYICA v sodelovanju s Svetom Evrope.

Osnovni namen seminarja je zagotoviti minimalne delovne standarde na področju znanja in usposobljenosti informativnih in informativno-svetovalnih delavcev. Seminar je sestavljen iz štirih enakovrednih delov. Vključujejo priporočljiva znanja in dnevne situacije, ki nastajajo z delom v informativno-svetovalnem centru.

Priporočljiva znanja so:

- 1) področje medosebnih odnosov,
- 2) sposobnost ravnanja z dokumentacijo in podatki,
- 3) upoštevanje strokovnih načel in ravnanj,
- 4) povezava teoretičnih načel mladinskega informiranja s praktičnim delom,
- 5) prepoznavanje in beleženje potreb uporabnikov po ustreznih informacijah ter prepoznavanje socialnih vsebin pri izvajanju informiranja in svetovanja,
- 6) načini mrežnega povezovanja na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni,
- 7) uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij,
- 8) administrativna in organizacijska dela,
- 9) komunikacijska znanja,
- 10) izdelava in distribucija informacijskih gradiv.

Udeleženci po uspešno zaključenem usposabljanju prejmejo potrdilo, ki ga izda ERYICA v sodelovanju s Svetom Evrope. Certifikat o usposobljenosti informatorjev svetovalcev izda ERYICA na podlagi potrjenega nacionalnega programa, predloženih učnih gradiv in oceni supervizorja seminarja za vsakega posameznega udeleženca.

2.1.2. Informatorji

Informatorji v informativnih centrih in točkah za mlade skrbijo za urejenost in dostopnost informativnih gradiv in virov. Pomembno je, da izkažejo ustrezne organizacijske sposobnosti in imajo najmanj srednjo strokovno izobrazbo (izjemoma poklicno, če se le-ta veže na urejanje informacijskih virov).

2.2. Teoretična in praktična znanja

2.2.1. Teoretično ozadje informiranja in svetovanja

Informatorji oz. informatorji svetovalci naj bi razumeli zgodovino in teorijo informiranja za mlade ter se seznanili z raznolikostjo pristopov in struktur informiranja za mlade; osvojili naj bi načela mladinskega informativnega dela ter spoznali lokalne in nacionalne "poklicne kodekse", nacionalne listine informiranja za mlade ter evropsko listino informiranja za mlade; pridobili naj bi znanja na področju poznavanja mladinskih struktur, povezovanja z ustreznimi lokalnimi strukturami in z nacionalnimi ter evropskimi partnerji.

2.2.2. Informacijski in dokumentacijski viri

Pridobili naj bi sposobnost iskanja, zbiranja, shranjevanja, posredovanja in prikaza informacij, ki bi bila prilagojena lokalnim potrebam; pridobili naj bi zmožnost prepoznavanja informativnih potreb mladih, poznavanje osnov dokumentacijskih postopkov in tehnik ter razumevanje potrebe po spoštovanju vrednot in etike skozi celoten dokumentacijski proces. In slednjič, dobili naj bi znanje o osnovnih postopkih urejanja informativnega okolja, metodah distribucije in zunanjega posredovanja informacij mladim.

2.2.3. Medosebna znanja

Osvojili naj bi znanja s sledečih področij: oblike komunikacije, poznavanje in uporaba različnih oblik informacij in svetovanja, zaščita sebe in uporabnika, povezovanje teorije in prakse na področju komunikacije, zavedanje lastnih zmožnosti; sprejem in komunikacija z uporabniki, specifična komunikacijska znanja, komunikacijske blokade, etika dela z uporabniki v informativno-svetovalnem centru.

2.2.4. Praktične naloge in uporaba informativnih in komunikacijskih orodij

To so osnovna administrativna znanja za učinkovito delovanje centra: izdelava statistik, poročil, analiz, notranja organizacija dela, posameznikova odgovornost, struktura zadolžitev v organizaciji, razumevanje uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij v mladinskem informativnem delu; sposobnost integracije tehnologij v delo; etika dela in uporaba informacijskih tehnologij, zavarovanje podatkov.

3. Zagotavljanje pogojev za izvajanje dejavnosti

3.1. Razvojne možnosti

Odgovorni za razvoj dela z mladimi na ravni lokalne politike naj bi skupaj s strokovnjaki, ustanovami za delo z mladimi, organizirano mladino in posamezniki spodbujali in omogočali razvoj informativni servisov za mlade v lokalnem okolju.

Z analizo potreb mladih v skupnosti in razvojnih možnosti v lokalnem okolju naj bi določili razvojne možnosti informiranja in svetovanja za mlade.

3.2. Prostorski pogoji

3.2.1. Stacionarni informativni in informativno-svetovalni centri

Brez ustreznih prostorov ni mogoče izvajati informiranja in svetovanja za mlade. Med najpomembnejše pogoje sodita lokacija in dostop za vse mlade, kar še posebej velja za odpravo arhitektonskih ovir za gibalno ovirane. Pri tem je pomembno, da so prostori namensko urejeni za informativno ter informativno-svetovalno dejavnost tudi, če se ta pojavlja kot dopolnilna dejavnost ostalim programom. Prepoznavnost informativnega prostora informatorjem olajša njihovo delo in hkrati omogoča uporabnikom hitrejši dostop do informacij.

3.2.2. Mobilni informativni in informativno-svetovalni centri

V zadnjem času se kot sodobna oblika posredovanja informacij mladim pojavljajo mobilne enote (informativni avtobusi, kombinirana vozila, prikolice, rečne ladje na Nizozemskem in v Belgiji). Njihov osnovni namen je mladim ponuditi informacije v okoljih, kjer ni možnosti za ustanovitev informativno-svetovalnih centrov (oddaljene vasi, etnične skupine, mestne četrti...). Mobilne enote so s svojo zunanjo podobo privlačne za mlade, nekatere celo sami uredijo in opremijo v sklopu projekta, ki temelji na participaciji mladih v informiranju in svetovanju.

3.3. Organizacijski pogoji

3.3.1. Statusni pogoji

Redno financiranje informativno-svetovalnega centra je eden od osnovnih pogojev za zagotavljanje strokovnega in odgovornega dela z mladimi. Pogoj za to je ustrezna statusna ureditev informativno-svetovalnega centra, ki mora biti ustanovljen v skladu z veljavno zakonodajo Republike Slovenije.

Odločitev za status posameznih informativno-svetovalnih centrov je odvisna od:

- zgodovine in razvoja dejavnosti v nekem okolju,
- struktur mladinske politike in mladinskega dela,
- vloge, ki jo imajo posamezne organizacije in strukture v mladinskem delu,
- možnosti financiranja v posameznih okoljih.

Dosedanja praksa razvoja informiranja in svetovanja pri nas kaže na statusni razvoj organizacij v dveh smereh:

- **informativno-svetovalni center kot javna ustanova** oziroma kot del javne ustanove (javni zavodi v okviru občin, ministrstev ali drugih ustanoviteljev). Tovrstni centri so ustanovljeni s strani uradnih ustanov oziroma vladnih teles, izvajalci so zaposleni v javnem sektorju in imajo praviloma sklenjene pogodbe za delovanje na daljši rok. Takšni primeri izkazujejo skrb in občutljivost za mladinsko delo v posameznih okoljih, kar se izraža v možnostih za nemoten razvoj informiranja in svetovanja za mlade. Po drugi strani pa je njihova uspešnost pri delu odvisna od stopnje zaupanja mladih v javne ustanove ter od pripravljenosti le teh za upoštevanje želja in potreb mladih.

- **informativno-svetovalni center s statusom nevladne, neprofitne organizacije** (društva, združenja in zavodi, ki nastajajo na osnovi pobud določenih skupin mladih in strokovnjakov, kakor tudi posameznih ustanoviteljev). To so organizacije, ki so ustanovljene in registrirane v skladu z veljavno zakonodajo in se ravna po statutih in pravilih, ki jih sprejmejo znotraj svojih delovnih teles. Običajno so (so)financirane s strani odgovornih vladnih in lokalnih ustanov ter prejemajo sredstva iz dela proračuna, namenjenega sofinanciranju dejavnosti informiranja in svetovanja za mlade. Običajno ta sredstva ne zadoščajo za nemoteno delovanje, zato so nevladne organizacije v stalnem iskanju dodatnih finančnih virov (fundacije, sponzorstva ali pa izvajajo še druge mladinske, kulturne in socialno-varstvene programe). Na ta način dokazujejo veliko vlogo nevladnega in neprofitnega dela pri delu z mladimi. V tujini prepoznavajo nevladne organizacije kot izjemno pomembne izvajalce mladinskega dela saj se s svojo neposrednostjo in odprtostjo lažje približajo ciljni populaciji mladih, še posebej mladim z manj možnostmi. Nevladne organizacije so lahko s svojimi programi in pristopom bolj prilagodljive in dosegajo višjo stopnjo zaupanja. Po drugi strani pa omejena sredstva in negotovi viri financiranja vplivajo na načrtovanje trajnejšega dela, na razvoj kadrov, tehnološko opremljenost in posledično, žal, kvaliteto dela.

Odločitev za eno od zgoraj naštetih možnosti lahko vpliva na razvoj in delo informativno-svetovalnih centrov za mlade na nacionalnem, regionalnem in lokalnem nivoju.

3.3.2. Kadrovski pogoji

Brez ustrezne kadrovske zasedbe ni mogoče izvajati informiranja in svetovanja za mlade. Praksa preteklih let je pokazala, da so centri, kjer so bili zagotovljeni ustrezni pogoji za zaposlitev izvajalcev informiranja in svetovanja, uspešni in prepoznavni. Na ta način se zagotavlja stalnost in celovitost dela v centrih.

Redno zaposleni izvajalci na daljši rok so bolj motivirani za delo, od njih je mogoče pričakovati večjo stopnjo odgovornosti (skrb za razvoj dejavnosti, lastno usposabljanje, občutek pripadnosti ...).

Velik del izvajalcev informiranja in svetovanja je zaposlenih za določen čas, preko programov javnih del, projektno ali s sklenitvijo kratkoročnih pogodb o delu. Omenjene oblike so sicer dobrodošle dopolnilne oblike dela z mladimi in pomoč pri delu centra, v centrih pa ne bi smele biti edina oblika zaposlovanja.

3.4. Sodelovanje z drugimi dejavniki informiranja in svetovanja

3.4.1. Medsebojno sodelovanje (mrežno sodelovanje)

Mladinski informativni centri ne delujejo sami zase in so praviloma dejavnik socialno kulturnega okolja v skupnosti, skupaj z ostalimi servisnimi dejavnostmi in strukturami v družbenem življenju mladih.

Učinkovito bodo delovali takrat, kadar je na vseh nivojih možno doseči posredovanje stikov oziroma sodelovanje med strukturami, organizacijami s programi za mlade ter njihovimi uporabniki. Z zbiranjem in posredovanjem informacij o programih in njihovih izvajalcih informativni center pripomore k prepoznavnosti programov in izvajalcev na eni strani in je na drugi strani zanesljiv vir informacij svojim uporabnikom.

Nemogoče je od slehernega mladinsko informativno-svetovalnega centra pričakovati, da bi mogel s svojimi zmogljivostmi zadovoljiti vse potrebe mladih po informacijah, še posebej, kadar se povpraševanje nanaša na informacije iz drugih okolij in struktur. Zato lahko mrežno in medmrežno povezovanje bistveno izboljša ponudbo informacij končnemu uporabniku.

Prednost mrežnih povezav med centri na različnih nivojih (nacionalne, regionalne, mestne mreže) je poleg izmenjave informacij prav v delitvi nekaterih nalog z namenom skupne koristi. Takšne oblike povezav so npr.: izdajanje skupnih publikacij in gradiv, delitev pri zbiranju specifičnih informacij, skupne predstavitve in promocija, izmenjava metod in izkušenj, usposabljanje kadrov, skupna izdelava kriterijev itn.

3.4.2. Posredovanje in napotitev s pomočjo mrežnega povezovanja

Ena od nalog informativno-svetovalnega centra je tudi možnost napotitve uporabnika v ustrezno ali pristojno organizacijo ali program. To pomeni hkratno vzdrževanje mreže servisnih in drugih organizacij, ki služi kot pomemben informacijski vir za pomoč v konkretni situaciji.

IV. OPREDELITEV TEMELJNIH DEJAVNIKOV INFORMIRANJA IN SVETOVANJA ZA MLADE V SLOVENIJI

Razvoj in struktura dejavnosti informiranja ter informiranja in svetovanja za mlade potekata na treh ravneh: nacionalni, regionalni in lokalni. Po namenu in stopnji odgovornosti na vseh treh ravneh ločujemo med *nosilci* ter *izvajalci* dejavnosti.

Nosilci so spodbujevalci razvoja informiranja in svetovanja za mlade: to so ministrstva, občine, agencije in uradi, študentske organizacije in klubi, lokalni mladinski sveti idr. Vloga nosilcev je, da na podlagi analize potreb in ob pomoči predloženega strokovnega gradiva spodbujajo razvoj in skrbijo za nemoteno izvajanje dejavnosti (prepoznavanje ustreznih izvajalcev, skrb za financiranje, vrednotenje ipd.).

Izvajalci informiranja ter informiranja in svetovanja za mlade so organizacije, ki so v neposrednem stiku z mladimi in jim s posredovanjem informacij pomagajo pri reševanju problemov oziroma uveljavljanju njihovih interesov.

1. Nacionalni nivo

Na nacionalnem nivoju je potreben dogovor med različnimi ministrskimi resorji o vsebinski, logistični in operativni podpori delovanja informiranja in svetovanja za mlade s predstavitvijo dosedanjih metod, prednosti in rezultatov dela.

1.1. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport - Urad RS za mladino

Urad RS za mladino je odgovorni nosilec razvoja mladinske politike in s tem servisne dejavnosti informiranja in svetovanja za mlade.

Njegova naloga je koordinirati različna ministrstva in druge ustanove pri razvoju smernic razvoja dejavnosti ter vzpostaviti rutinske mehanizme za delovanje in ovrednotenje informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji.

Urad na podlagi pooblastila Ministrstva za šolstvo, znanost in šport izdela projekt posredovanja kvalitetnih in nekomercialnih informacij mladim v osnovnih in srednjih šolah ter zagotovi sodelovanje z univerzitetnimi središči in študentskimi organizacijami in klubi.

Sodelovanje z osnovnimi šolami bi obsegalo promocijo dejavnosti najširši možni populaciji ter razširjanje bogate vsebinske palete informacij, ki so namenjene izključno šolajoči se mladini. V sodelovanju s šolami naj bi izvedli projekt učenja mladih za iskanje in uporabo informacij ter proučili tehnološke in organizacijske možnosti za uvedbo izobraževanja na daljavo.

1.2. Ministrstvo za informacijsko družbo

Vlogo Ministrstva za informacijsko družbo (v nadaljevanju MID) vidimo v podpori dosedanjim projektom, ki spodbujajo učinkovito informiranje državljanov ter uvajanje sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij za hitro in učinkovito informiranje mladih. Hkrati lahko podpora MID zagotavlja varno in kvalitetno uporabo sodobnih tehnologij, standardizacijo programske in komunikacijske opreme ter prijazen dostop mladim uporabnikom do informacijskih virov.

1.3. Druga ministrstva in ustanove v povezavi z delom z mladimi

Potrebno je preučiti programske smernice drugih ministrstev ter v sodelovanju z njimi izdelati programsko shemo, ki bo zagotavljala ustrezen razvoj informiranja in svetovanja za mlade na nacionalnem, regionalnem in lokalnem nivoju. Vsebinski temelji dogovora so prednosti informiranja in svetovanja za mlade, določitev skupnih vsebin pri razvoju dejavnosti, ekonomičnost razvoja in vsestranska podpora mladim za učinkovito reševanje njihovih problemov.

V sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ), bi sodelovanje potekalo pri razvoju podatkovne baze na področju socialnega varstva, s poudarkom na ciljni populaciji mladih ter na družinski problematiki in na informiranju staršev pri reševanju individualnih stisk. Poseben poudarek naj bo namenjen populaciji mladih, ki imajo manj možnosti za osnovni dostop do informacij (hendikepirani, socialno izključeni, tisti, ki uporabljajo rizična vedenja...).

1.4. Nacionalni izvajalec mladinskega informiranja in svetovanja (NIMIS)

NIMIS je z vsebinskega vidika osrednja ustanova za izvajanje informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji. Na podlagi izkušenj iz preteklih let je potrebno zagotoviti profesionalno delo in vlogo NIMIS na način, ki bo zagotavljal nemoteno delovanje. V tem primeru bi šlo za statusno prestrukturiranje v javno ustanovo ali pa bi se na ustrezen način zagotovilo dolgoročnejšo pogodbeno sodelovanje.

1.4.1. Spremljanje razvoja informiranja in svetovanja za mlade

NIMIS spremlja razvoj vseh dejavnikov informiranja ter informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji in v tujini na vsebinskem, metodološkem in tehnološkem področju. Pri tem skrbi za:

- 1) nove informativne vsebine na podlagi izkušenj pri delu z uporabniki,
- 2) raziskovanje potreb mladih po informacijah,
- 3) obveščanje javnosti o dejavnosti in posameznih akcijah,
- 4) navezovanje stikov z različnimi organizacijami in iskanje različnih virov informacij za zagotavljanje kvalitete podatkov,
- 5) koordinacijo mednarodnega sodelovanja,
- 6) razvijanje meril vrednotenja in izvedbo evalvacije.

1.4.2. Zbiranje, urejanje, posredovanje in zavarovanje informacij

NIMIS zbira in ureja pomembne mednarodne in nacionalne informacije (kot npr.: razpise, štipendije, izmenjave, prostovoljno delo...). Domačim in tujim partnerskim organizacijam posreduje pomembne nacionalne in lokalne informacije, še posebej kadar se na teritorialnem področju ali v lokalnem okolju pokaže potreba po tovrstnih intervencah. Skrbi za podatkovno bazo in omogoča prost dostop do podatkov.

1.4.3. Vsebinska koordinacija regionalnih centrov oziroma izvajalcev informiranja in svetovanja za mlade

V sodelovanju z odgovornimi nosilci razvoja dejavnosti na nacionalnem in lokalnem nivoju skrbi za povezovanje posameznih informativnih in informativno-svetovalnih centrov za mlade. Pri tem pomaga in spodbuja razvoj dejavnosti v lokalni skupnosti, prireja srečanja, koordinira skupne projekte in skrbi za usposobljenost izvajalcev.

Pri vsebinskih vidikih ravnanja s podatki svetuje pri klasificiranju in urejanju informacij. V primeru skupnih projektov (npr. skupna podatkovna baza, spletni portal) skrbi za standardno klasifikacijo podatkov z namenom boljše operativnosti in prepoznavnosti.

1.4.4. Druge naloge nacionalnega izvajalca informiranja in svetovanja

Sodelovanje:

- 1) *z državnimi in lokalnimi ustanovami, ki skrbijo za razvoj in financiranje dejavnosti:* (npr.: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za delo, družino in zadeve, Ministrstvo za informacijsko družbo, občine itd.),
- 2) *s strokovnimi in izobraževalnimi ustanovami:* npr. z Univerzo v Ljubljani, Univerzo v Mariboru, s tujimi univerzami,
- 3) *z nacionalnimi mladinskimi in strokovnimi organizacijami,* kot so Mladinski svet Slovenije, Nacionalna agencija Mladina, Voluntariat, Zveza prijateljev mladine, CNVOS idr.,
- 4) *z imetniki informacij;* to so izvajalci informiranja za mlade (npr. knjižnice, študentske organizacije, študentski in mladinski klubi, Mladinski centri itd.).

Deluje kot:

- 1) strokovni organ, z nalogami nadaljnjega razvoja informiranja in svetovanja za mlade,
- 2) zagotavlja in ohranja osnovne standarde (čas odprtosti informativnih točk, osnovna oprema, ustrezna kadrovska zasedba),
- 3) oblikuje načrt in strategijo dela,
- 4) evalvira programe informiranja in svetovanja na ravni informativne mreže,
- 5) povezuje in spodbuja sodelovanje med lokalnim in globalnim izvajanjem dejavnosti,

- 6) izdaja letne publikacije s predstavitvijo organizacij vključenih v mrežo,
- 7) izdela letno poročilo o izvajanju projektov v mreži ter bodoče načrte mreže,
- 8) razvija sistem izobraževanja in usposablja izvajalce (stalna izobraževanja, seminarji, delavnice),
- 9) skrbi za podporo mladinskim informatorjem pri njihovem delu (dosegljivost po telefonu, elektronski pošti, priporočljiva literatura, seminarji, ohranjanje stikov preko dnevov odprtih vrat),
- 10) organizira in sodeluje na prireditvah za promocijo dejavnosti.

2. Regionalni in lokalni nivo

Pravi pomen mladinskih informacij za neposredne uporabnike pride do izraza pri neposrednem stiku z mladimi, ki potrebujejo informacije. Najbližje temu cilju so regionalni informativno-svetovalni centri za mlade in lokalne informacijske točke, ki so s svojim delovanjem neposredno usmerjene v ciljno populacijo mladih.

V Sloveniji sta pojem regije in določitev posamičnih regij v fazi definicije. Regionalna razdelitev Slovenije bo najverjetneje prišla do izraza po vstopu v EU.

V dosednji strukturi informiranja in svetovanja je razvoj dejavnosti potekal v večjih mestih, ne glede na »pokrajinski« ključ. Pri nadaljnji definiciji regionalnega razvoja pa je potrebno upoštevati posebnost dosedanjega razvoja ter velikost posameznih področij in doseči ustrezno razporejenost informativno-svetovalne dejavnosti po vsej državi, tako da bi imeli mladi čim bolj enake možnosti za dostop do informacij.

2.1. Lokalne oblasti (občine)

V lokalnem okolju je potrebno predstaviti prednosti in koristi informiranja mladih, kakor tudi dosedanje domače in mednarodne izkušnje pri razvoju dejavnosti, ter spodbuditi interes za podporo tovrstnemu delu z mladimi. Pri tem lahko mednarodna priporočila in želja Slovenije po enakopravnem vključevanju v mednarodne integracije nastopajo kot pomoč pri razumevanju pomena razvoja dejavnosti.

Tako je na primer v **Evropski listini o sodelovanju mladih na občinskem in regionalnem nivoju** izrecno zapisano: *»Kot odgovor na zahteve mladih se občine in regije obvezujejo promovirati in podpirati informativne in svetovalne centre ki ponujajo usluge vsem mladim in jih neposredno informirajo o širokem spektru vprašanj, ...«* (4. pogl., točka 24). Tem in podobnim določilom je zavezana tudi Slovenija.

Mladinskega informativnega dela v lokalnih okoljih ne smemo razumeti zgolj kot servis, ki je namenjen mladim, ampak lahko koristi celotni skupnosti na različnih nivojih, denimo ob spodbujanju izmenjave mladih, ob razvoju dela z mladimi v domačem okolju, obveščanju širše javnosti o lokalnih znamenitostih, ob posredovanju turističnih informacij in tako naprej.

Učinkovit mladinski servis je lahko temeljna spodbuda za aktivnejšo udeležbo mladih v demografsko ogroženih okoljih.

2.2. Informativno-svetovalno delo na regionalnem in lokalnem nivoju

Informativno-svetovalna dejavnost se je do sedaj uveljavila kot dopolnilna dejavnost posameznih društev, mladinskih kulturnih organizacij, študentskih klubov in drugih nevladnih organizacij. Ponekod pa so občine zaznale specifično potrebo po izvajanju tovrstne dejavnosti in ustanovile oziroma omogočile delovanje organizacij (centrov), ki kot del svojih programov izvajajo informiranje ter informiranje in svetovanje za mlade.

Tam, kjer so omogočeni pogoji za delo (ustrezno financiranje, kadrovska struktura, jasno opredeljeni cilji, ustrezni prostori in tehnološka oprema), se regionalni in lokalni centri prav tako pojavljajo kot spodbujevalci razvoja in koordinatorji dejavnosti v lokalnem okolju, povezujejo se v lokalne mreže in strukture ter skrbijo za večjo prepoznavnost in kvaliteto dela.

2.2.1. Informativno-svetovalni centri za mlade

Informativno-svetovalni center je mladim prijazen posrednik med obstoječimi programi na eni strani in mladimi na drugi strani. Informativno-svetovalni center bo mladim prijazen, če se jim bo prilagodil s svojo zunanjo podobo, programi, z jezikom in s pristopom delujočih izvajalcev.

Delovanje in vsebine informativno-svetovalnega centra za mlade so vsestranske (angl.: »generalist youth information center«), kar pomeni, da je s svojim servisom usmerjen na celotno mlado populacijo in ne izključuje posameznih skupin mladih.

2.2.2. Informativne točke za mlade in informativni koti

Informativne točke za mlade so namenjene informiranju v skupnosti ali v organizacijah, ki izvajajo specializirane programe za določene ciljne skupine mladih (npr: stanovanjske skupine, krizni centri za mlade...). Razlikujejo se po pomenu, velikosti, organizaciji, načinu vodenja in vsebini dejavnosti. Za informativno točko je pomembno, da informira uporabnike predvsem o dejavnostih v lokalni skupnosti, hkrati pa skrbi za informiranje mladih o tem, kje lahko dobijo druge informacije. Z računalniško povezavo z ostalimi informativnimi centri se v informativno točko stekajo vse pomembnejše informacije.

Osebe informativne točke skrbi za urejenost, dostopnost in pripravljenost informacij ter je usposobljeno za napotitev uporabnikov v ustrezen informativni center za mlade.

Tovrstne specializirane informativne točke so zaradi svoje ekonomičnosti lahko razširjene v vseh zainteresiranih organizacijah s programi za mlade (npr.: šole, klubi, interesne skupine...). Zahtevajo zelo majhno organizacijsko podporo, zaradi razširjenosti in neposrednega stika z mladimi pa so lahko izjemno pomembne pri iskanju prvih informacij za reševanje stisk in izpolnjevanje interesov mladih. Za večje informativne točke je priporočljiva stalna prisotnost usposobljenega informatorja.

3. Drugi dejavniki informiranja mladih

Organizacije z različnimi programi za mlade, nacionalne in lokalne mladinske strukture (Eurodesk, MSS, lokalni mladinski sveti, klubi študentov ipd.), šole, univerze, dijaški in študentski domovi ter vse organizacije, kjer se zbirajo mladi, lahko pripomorejo k učinkovitemu informiranju mladih.

Pri tem je potrebno motivirati tovrstne organizacije za medsebojno povezavo z nacionalnim, regionalnim in lokalnimi izvajalci, kar bi obojestransko prispevalo k uspešnejšemu uveljavljanju drugih (primarnih) programov.

4. Mednarodne organizacije in povezave na področju informiranja in svetovanja mladim

Nacionalni izvajalec aktivno sodeluje v mednarodnih povezavah na področju informiranja in svetovanja in sicer v skupnih projektih, kot so mednarodne podatkovne baze, spletne strani in portali, izobraževanje, dvostransko posredovanje informacij, aktivno sodelovanje pri kreiranju mednarodne mladinske politike na področju informiranja in svetovanja; sodeluje tudi pri skupnih raziskavah v povezavi z ostalimi centri in EU...

Regionalne in lokalne centre pri svojem delovanju vključuje v skupne projekte, jim posreduje pomembne informacije, nudi podporo pri vključevanju partnerskih organizacij in posameznikov v mednarodne projekte itn.

Spodbuja in krepi dobro sodelovanje v različnih medmrežnih povezavah in upošteva ter se prilagaja njihovim posebnostim in značilnostim.

V. OPREDELITEV UKREPOV ZA VZPOSTAVITEV BAZE PODATKOV ZA MLADE:

1. Vsebinska zasnova baze podatkov

Tako v evropskem kot v slovenskem prostoru je v zadnjih nekaj letih naraslo število raznovrstnih baz podatkov, med njimi baz podatkov, ki so namenjene pretežno ali izključno populaciji mladih. Njihova slabost je, da so ponavadi omejene na pridobivanje oziroma posredovanje specializiranih ali zgolj lokalnih podatkov. V skladu s temi danostmi se je že pred leti pojavila potreba po enotni, »nacionalni« bazi podatkov za mlade, ki bi na vseslovenski ravni pokrivala kolikor mogoče različna tematska področja.

Baza naj bi vključevala vse organizacije, ki delajo za mlade oziroma je del njihovih dejavnosti (programov) posvečen tudi mladim, ne glede na to, ali gre za vladne, nevladne ali poslovne (zasebne) organizacije. To pomeni, da naj bi bili na enem mestu zbrani vsi programi – oz. čimveč programov –, ki v Sloveniji potekajo za mlade, ne glede na to, ali gre za programe komercialne ali nekomercialne narave.

Vsebinska delitev baze bi sledila modelom, kakršne uporabljajo v drugih državah ter v agenciji ERYICA. Podatki bi bili razvrščeni glede na naravo posamičnih programov, in sicer bi bili razdeljeni na devet tematskih področij:

- 1) izobraževanje;
- 2) zaposlovanje;
- 3) zdravje in socialno varstvo;
- 4) pomoč v stiski;
- 5) prosti čas;
- 6) osamosvajanje mladih;
- 7) informativni servisi;
- 8) programi mednarodnih izmenjav;
- 9) drugo.

Znotraj teh osnovnih kategorij bi bili podatki razvrščeni še v podpodročja, ki bi bila dostopna v drevesni strukturi, hkrati pa bi iskalnik omogočal iskanje po besedilu.

Uporabniku bi bili dostopni podatki o programu, njegovi vsebini, metodah dela, ciljnih skupinah, izvajalcih, trajanju in pogojih pristopa, kakor tudi o organizaciji, ki ga izvaja: kontaktni podatki, delovne ure itn.

2. Izdelava podatkovne baze

K izdelavi prototipa baze je pristopil takratni nacionalni koordinator informiranja in svetovanja za mlade. Prototip je trenutno dostopen na spletnem naslovu: www.misss.org, vsebuje pa skoraj 1000 programov za mlade, ki potekajo po vsej Sloveniji.

Izdelana je bila sistemska zasnova baze ter testna programska zasnova, ki je bila postavljena na splet. Medtem ko sistemska zasnova ustreza vsebinskim zahtevam, bi programska zasnova potrebovala nadgradnjo in dokončno vzpostavitev. Predvsem bi bila smiselna sprememba obnavljanja podatkov: doslej so bili podatki obnovljeni ročno, približno enkrat letno, smiselno pa bi bilo avtomatsko obnavljanje podatkov, kar pomeni, da bi organizacije, nosilke programov, na poziv oziroma po lastni presoji vnašale spremembe podatkov v standardni obrazec. Baza bi bila dinamična, kar pomeni, da se podatki direktno shranjevali na (zunanji) gostujoči strežnik.

3. Vnos podatkov

Za vnos podatkov je skrbel nacionalni izvajalec, ki je kontaktiral organizacije s programi za mlade ter jih pozval k izpolnitvi vprašalnika, na osnovi katerega jih je vnesel in razporedil v bazo.

Slabosti obstoječega sistema:

- 1) vnos v bazo ni bil direkten, kar je oteževalo delo tako s strani izvajalca, kot tudi preglednost vnosa za sodelujoče organizacije;
- 2) druga slabost je bila v tem, da so bile informacije o organizacijah, ki delujejo na lokalnem nivoju, nepopolne. Kot problem se je izkazala tudi pripravljenost oziroma nepripravljenost nekomercialnih organizacij za vpis.

Predlagane spremembe bi morale težiti k sledečim izboljšavam:

- 1) Direktni vnos podatkov, kar pomeni, da bi bil organizacijam na spletni strani dostopen obrazec v HTML obliki, ki bi ga izpolnile on-line, administrator baze pa bi zgolj potrdil vnos. Hkrati bi moral biti še vedno dostopen tekstni vprašalnik (po pošti ali e-pošti), ki bi ga v bazo naknadno vnesel administrator baze.
- 2) Sodelovanje z regionalnimi in lokalnimi informativno-svetovalnimi centri. Lokalni in regionalni centri mnogo bolje poznajo lokalne razmere in s tem organizacije, ki izvajajo programe za mlade. Smiselno bi bilo, da administratorju posredujejo seznam teh organizacij oziroma jih že same pozovejo k izpolnitvi obrazca.
- 3) Boljše sodelovanje z vladnimi institucijami na tem področju: CSD, vladnimi uradi itd., ter izmenjava z njihovimi informacijami o programih.
- 4) Povratna informacija organizacijam, ki so se zavezale k sodelovanju ter vzpostavitvi trajnega sodelovanja za morebitni popravek ali posodabljanje podatkov.

4. Zavarovanje podatkov

4.1. Varovanje podatkov

Gostovanje na zunanjem strežniku prinaša večjo nevarnost izgube nezavarovanih podatkov, zato bi se podatki tedensko prenesli na lokalni administratorjev strežnik, administrator pa bi poskrbel za izdelavo varnostne kopije na ustreznem mediju (CD-Rom, lokalni disk...).

Pomembna je fizična varnost shranjenih varnostnih kopij ter kontrola uničenja starih in neuporabnih medijev.

4.2. Zavarovanje podatkov pred vdori v računalniške sisteme

Pred vdori v računalniške sisteme najbrž nikoli ne bomo popolnoma varni. Kljub temu je potrebno po svojih najboljših močeh zavarovati podatke, ne samo zaradi varovanja intelektualne lastnine, temveč zaradi varovanja podatkov samih. Tu imamo v mislih zlasti varovanje pred okužbami z virusi in varstvo osebnih podatkov uporabnikov ter imetnikov informacij, v kolikor se ti hranijo v računalniških sistemih centrov.

Le na tak način bo zagotovljena kvaliteta informacij, za katere je center odgovoren.

4.3. Zavarovanje računalniških sistemov pred računalniškimi virusi

Ravno tako kot pri vdorih v računalniške sisteme, je tudi zavarovanje pred virusi največkrat negotovo, še posebej zaradi nenehne pojave novih virusov. Učinkovita permanentna zaščita, ki jo ponujajo prodajalci programske opreme je draga, še posebej, če je center opremljen z računalniškim sistemom (lokalna mreža) in je vanj povezanih več računalnikov, s katerih je možen dostop do svetovnega spleta in/ali do elektronske pošte.

Vseeno obstaja nekaj metod za delno zaščito pred virusi, ki zadevajo odgovornost vseh vpletenih v informativne procese, kar velja tako za izvajalce informiranja kot tudi za uporabnike. Pomembna sta zavedanje o posledicah ravnanj in učenje za varno uporabo računalnikov. Pri tem je potrebno upoštevati nekaj nasvetov:

- 1) medsebojno obveščanje o novih virusih;
- 2) preprečevanje odpiranja datotek neznanega izvora z nosilcev podatkov in kopiranje datotek na spletnih straneh, kjer je večja verjetnost okuženosti datotek;
- 3) brisanje »sumljivih« datotek;
- 4) preverjanje in nadzor nepreverjenih nosilcev podatkov (disketa, CD Rom).

5. Uporaba podatkov

Baza podatkov bi bila prosto dostopna na spletni strani nacionalnega izvajalca mladinsko informativno-svetovalne dejavnosti (NIMIS), uporaba podatkov bi bila brezplačna.

Uporabljali bi jo lahko tako privatni uporabniki doma (mladi), kakor tudi organizacije za mlade ter druge zainteresirane organizacije. Informativno-svetovalni centri za mlade bi na spletnih straneh ustvarili neposredno povezavo nanjo.

Zaradi lažje uporabe bi bila dostopna brez dodatnih programskih zahtev (za uporabo ne bi bili potrebni vmesni programi kot so Word, MS Access ali MS Excel, marveč le spletni iskalnik).

VI. UGOTAVLJANJE USPOSOBLJENOSTI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI IN VREDNOTENJE

Ob ugotavljanju usposobljenosti za izvajanje dejavnosti informiranja in svetovanja za mlade je pomembnih več dejavnikov. Na prvem mestu je potrebno raziskati informativne potrebe ter pogoje za razvoj informiranja oziroma informiranja in svetovanja za mlade v določenem okolju. Pobude največkrat prihajajo s strani odgovornih za razvoj mladinskega dela na državnem in lokalnem nivoju, ali pa so pobudniki neformalne skupine mladih, organizirana mladina ali zainteresirana strokovna javnost.

Ob usposobljenosti izvajalcev in potrebah mladih so za izvajanje dejavnosti pomembni delovni pogoji, kamor štejemo prostorske, tehnične in kadrovske možnosti posameznega izvajalca informiranja in svetovanja za mlade.

1. Prostorski pogoji

1.1. Lokacija in zunanja podoba informativno-svetovalnega centra

Čeprav dostikrat ni moč vplivati na izbiro lokacije, je vendarle pomembno razmišljati o dejavnikih, ki lahko mlade odvrnejo od obiska v informativno-svetovalnem centru. Če sklepamo na podlagi domačih in tujih izkušenj, mladi obiščejo center, da bi rešili vsakdanje težave v šoli, s starši, prijatelji, policijo, v soseski... Zato je pomembno izbrati lokacijo, ki zagotavlja primerno oddaljenost od takšnih dejavnikov.

Ravno tako je pomembna povezava informativno-svetovalnega centra s sredstvi javnega prevoza. Ugodne lokacije za uveljavitev informativno-svetovalnega centra so v bližini zbirališč mladih, kar velja še posebej za večja mesta.

Zunanja podoba centra naj bo urejena tako, da bo prepoznavna in mladim privlačna. Namen in vsebina dejavnosti morata biti prepoznavna že od zunaj. V kolikor je to tehnično izvedljivo, naj ima center možnost ponudbe osnovnih informacij tudi v času, ko je center zaprt (zunanja oglasna deska, računalniška ali video projekcija).

1.2. Prostor za izvajanje informiranja (informalnica)

Informativni prostor kot del informativnega centra sestavljajo informativne police, mape in/ali informativna knjižnica z gradivi, ki so urejena po vsebinskih sklopih. Poleg tega je prostor javen in v času uradnih ur uporabnikom prosto dostopen. Zagotavlja:

1. možnost sprejema uporabnika (repcija),
2. ločen prostor za zagotovitev zaupnih razgovorov,
3. uporabo računalnika za uporabnike (po možnosti kiberkavarna),
4. delovno pisarno za izvajanje operativnih del centra,
5. prostor za shranjevanje gradiv, arhiviranje in zavarovanje programske in strojne opreme,
6. možnost uporabe ali souporabe toaletnih prostorov za uporabnike,
7. zagotovljen manjši prostor za sestanke.

2. Strojna oprema (informacijska tehnologija)

Tehnološka opremljenost je osnova za delo v informativno-svetovalnem centru.

Informativni in informativno-svetovalni centri za mlade so zaradi narave dela in različnih pogojev delovanja (programska izhodišča, prostor, financiranje...) različno opremljeni. Danes si sodobnega dela brez uporabe osebnih računalnikov ne moremo predstavljati. V večjih informativnih centrih večje število računalnikov povezujejo s strežniki v lokalno mrežo (LAN - local area network), kar jim omogoča hkratno uporabo istega vira podatkov (npr.: podatkovna baza, skupne datoteke...), tiskanja na centralnem tiskalniku, hitrejši prenos in enostavnejše zavarovanje podatkov.

Zmogljivejša strojna oprema v povezavi z ustrezno programsko opremo omogoča oblikovanje, izdelavo in razmnoževanje informativnih gradiv na različnih medijih (tiskana gradiva, CD Romi, spletne strani, računalniške predstavitve, avdio-vizualna sporočila ...).

3. Programska oprema

Programska oprema za urejanje, posredovanje in zavarovanje podatkov mora biti pridobljena v skladu z zakonodajo, kar pomeni, da mora biti priskrbljena legalno in opremljena z ustreznimi licencami, razen v primerih, ko proizvajalec dopušča uporabo brezplačnih programov (kopiranje programov preko spleta, uporaba poskusnih programov, sponzoriranje...).

Zaželena je združljivost programske opreme z ostalimi sistemi tako znotraj centra, kot tudi v povezavah z ostalimi dejavniki informiranja in dela z mladimi. Programska oprema, ki je na voljo za javno uporabo, naj bo uporabnikom prijazna.

Standardizacija programske opreme zadeva notranjo organizacijo posameznega centra in je lahko predmet dogovora med izvajalci informiranja in svetovanja za mlade na nacionalnem in lokalnem nivoju. Z ustrezno standardizacijo opreme in medsebojno združljivostjo se povečata učinek in kvaliteta dela v dejavnosti informiranja mladih.

Pri odločitvi za uporabo določene programske opreme je poleg naštetih potrebno upoštevati možnost hitrega in zanesljivega vzdrževanja le-te.

4. Komunikacijska oprema

4.1. Telefon/faksirni stroj

Eno najpomembnejših komunikacijskih sredstev v informativno-svetovalnem centru je telefon (telefonska linija, telefonski aparat, avtomatski odzivnik, telefaks), saj je ta med mladimi izrazito priljubljeno sredstvo komuniciranja. Uporabljajo ga tudi pri iskanju informacij, saj jim je na ta način informacija dostopna na daljavo, sami pa lahko ostanejo anonimni in na varni razdalji.

Zaradi razširjenosti ter praktične in enostavne uporabe je med mladimi priljubljena uporaba mobilnih telefonov, še posebej cenovno ugodno komuniciranje s kratkimi sporočili (SMS). Z razvojem mobilne telefonije in ponudbe novih uporabniških paketov mora tudi informativno-svetovalni center slediti sodobni ponudbi ter se tako prilagajati potrebam mladih.

4.1. Modemska povezava

Modemska povezava omogoča komuniciranje preko elektronske pošte, kar pomeni hitro in relativno poceni izmenjavo sporočil na daljavo ter hkratno posredovanje informacij (in datotek) večjemu številu naslovnikov.

Sodobna programska oprema za delo z elektronsko pošto omogoča sistemsko urejene imenike naslovnikov, časovno determinacijo poslanih sporočil, prenos tekstovnih, slikovnih in zvočnih sporočil...

Modemska povezava je navadno vezana na telefonske linije (analogne in digitalne) ali na kabelsko povezavo preko kabelskih distributerjev.

5. Usposobljenost izvajalcev

Usposobljenost izvajalcev je opisana v poglavju III.

Skrb za usposobljenost informatorjev-svetovalcev za mlade po metodi MBTC prevzema nacionalni izvajalec informiranja in svetovanja, ki je za organizacijo in izvedbo predlaganih vsebin pooblaščen tudi s strani agencije ERYICA in Sveta Evrope. Omenjeni seminar je namenjen novincem, ki izvajajo dejavnost manj kot 2 leti.

Tovrstno usposabljanje zagotavlja osnovna znanja s področja informiranja in svetovanja za mlade, ki naj bi jih osvojili posamezni izvajalci.

Izvajalce lahko usposablja tudi vsaka organizacija posebej, po metodah in vsebinah, ki jim ustrezajo, ter glede na programe, usmeritve in potrebe posameznih izvajalcev. Izjemoma je posebno usposabljanje lahko organizirano za vodje centrov.

VII. AKCIJSKI NAČRT RAZVOJA MLADINSKEGA INFORMIRANJA IN SVETOVANJA V NASLEDNJEM OBDOBJU (2004 – 2007)

Razvoj informiranja in svetovanja se je začel udejanjati pred sedmimi leti, ko je Urad RS za mladino poleg izdelave Koncepta objavil razpis za nacionalnega izvajalca informiranja in svetovanja za mlade. Pred tem obdobjem so se nekatere organizacije sicer zavedale pomena informiranja za mlade, vendar so dejavnost razvijale na podlagi lastnih programskih smernic in interesov po informiranju točno določene ciljne populacije. Do pomembnejših strukturnih povezav med organizacijami ni prišlo.

Predlagani akcijski načrt bo na podlagi novih vsebin Koncepta določal standarde in merila nadaljnjega razvoja dejavnosti na vseh nivojih ter vloge posameznih dejavnikov. Opredeleval bo:

- 1) temeljni razvoj informiranja in svetovanja,
- 2) strukturo dejavnikov informiranja in svetovanja,
- 3) proučevanje potreb za razvoj dejavnosti po regijah (priporočljivo število izvajalcev glede na geografske, demografske in druge dejavnike),
- 4) spodbujanje razvoja na regionalnem in lokalnem nivoju,
- 5) ugotavljanje usposobljenosti posameznih izvajalcev,
- 6) vrednotenje dela izvajalcev,
- 7) nacionalna lista in etika informiranja in svetovanja,
- 8) načine financiranja dejavnosti,
- 9) delovanje in odnose izvajalcev informiranja na vseh nivojih,
- 10) mednarodno dejavnost,
- 11) terminski plan razvoja v naslednjem obdobju.

1. Predlog novih pogojev in kriterijev razvoja informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji

Pretekle izkušnje so pokazale prednosti in slabosti razvoja informiranja in svetovanja za mlade. Med prednosti lahko štejemo dejstvo, da je v razmeroma kratkem času prišlo do interesa za razvoj dejavnosti, ki je dosegla soliden razvoj, žal, predvsem v večjih mestih. Podatki kažejo, da so mladi sprejeli informiranje in svetovanje kot servisno dejavnost, ki lahko pripomore k reševanju njihovih problemov.

Vendar bo še potrebno izvesti raziskavo med mladimi, katere rezultat bo zavezujoč pri izdelavi načrta, kriterijev in pogojev za nadaljnje delo.

1.1. Vidiki pozitivnega prava

Brez dvoma je potrebno razvoj informiranja in svetovanja za mlade spodbuditi na vseh strukturnih nivojih in ga s tem prilagoditi potrebam mladih. Pri tem se lahko opiramo na domače in tuje izkušnje ter na temeljne dokumente, ki opredeljujejo delo z mladimi, njihov položaj v družbi, njihove želje in potrebe, ravnanja v določenih situacijah in življenjskih razmerah ter posebnosti okolij, v katerih živijo.

1.2. Teritorialne potrebe

Opredeliti je treba:

- 1) potrebe po informiranju in svetovanju za mlade v regijah,
- 2) stopnjo razvitosti dejavnosti v posameznih okoljih,
- 3) priporočljivo pokritost informativnih točk in centrov glede na potrebe mladih v lokalnem okolju,
- 4) pripravljenost odgovornih dejavnikov za razvoj mladinske servisne dejavnosti v skupnosti.

1.3. Izvajanje načel informiranja in svetovanja za mlade

Pri izvajanju načel je potrebno spoštovati določila pravnih virov, vključno z Evropsko listino informiranja in svetovanja ter nacionalnim kodeksom, ki bo izdelan v letu 2003 in se bo nanašal na mednarodna priporočila in medsebojne dogovore.

Dogovore bodo sprejeli in podpisali posameznimi dejavniki, nosilci in izvajalci dejavnosti informiranja in svetovanja.

2. Predlog strukture informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji

Koncept omenja strukturo na državnem, nacionalnem, regionalnem in lokalnem nivoju.

Državni nivo naj bi obsegal koordinacijo na ravni odgovornih za razvoj mladinskega dela, dela z mladimi, socialnega varstva, razvoja informacijske družbe, kulture, izobraževanja, zaposlovanja...

Koordinacija obsega načrtovanje in razvoj mladinskega informiranja, zagotavljanje delovnih pogojev posameznih centrov, sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, vrednotenje in ocenjevanje dela. Na tej ravni bi se izvajal nadzor nad izvajalcem informiranja in svetovanja na nacionalnem nivoju, ustvarili naj bi se pogoji za nemoteno delo.

Nacionalni nivo določa izvajalca informiranja in svetovanja, ki kot strokovni organ razvija in izvaja dejavnost, povezuje regionalne in lokalne izvajalce informiranja, jih zastopa v mednarodnih povezavah, sodeluje pri razvoju dejavnosti, opozarja na pomanjkljivosti pri izvajanju dejavnosti ter skrbi za izvajanje dejavnosti na način, ki je v korist uporabniku.

Na **regionalnem nivoju** je potrebno na podlagi potreb raziskati in sprejeti odločitev o številu izvajalcev v posamezni regiji. Pri tem se postavlja vprašanje obsega in določitve posameznih regij. V širši okvir sodita dosedanje stanje in razvoj na lokalnem

nivoju, demografske značilnosti posameznih območij, dosedanja upravna razdelitev, interes za razvoj dejavnosti.

Z akcijskim načrtom naj bi uresničili predlog razvoja regionalnih mrež, ki bo povezoval informativne centre in točke znotraj posameznih regij. Strateško se bodo nosilci posameznih mrež povezovali z nacionalnim izvajalcem informiranja in svetovanja in skrbeli za povezavo lokalnih centrov in točk z ostalimi mrežami.

3. Spremljanje razvoja in vrednotenje

Urad RS za mladino predlaga kriterije in način vrednotenja (evalvacijo) dela izvajalcev informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji na nacionalnem in regionalnem nivoju. Kriteriji za delo in razvoj naj bi se določili z razpisnimi pogoji ob začetku vsakega posameznega obdobja.

VIII. VIRI:

- Koncept informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji; MŠŠ Urad za mladino, Ljubljana, 1995;
- Nova spodbuda za evropsko mladino; Bela knjiga evropske komisije; MŠZŠ, Urad za mladino, Ljubljana, 2002;
- Ustava RS (1992)
- Konvencija o otrokovih pravicah, Združeni narodi, 1990
- Svet Evrope: Priporočilo št. R (90) 7; Odbora ministrov državam članicam glede informacij in svetovanja mladim v Evropi, 1990;
- Working Together – Youth Information Participation, Poročilo konference Working Together (2. do 5. November 2000), Bruselj, Marec 2001;
- European Youth Information Charter; ERYICA (www.eryica.org); Bratislava, 1993;
- MBTC – Minimum Basic Training Course for Novice Youth Information Workers, ERYICA, Februar 2002;
- Guidelines On How to Create a Youth Information Centre, ERYICA 2001
- Generalist Youth Information and Counselling in Europe, ERYICA 1997;
- Analiza Evropske komisije poslana Svetu;
- Resolucija 237 Stalne konference evropskih in regionalnih oblasti: Evropska listina o sodelovanju mladih na občinskem in regionalnem nivoju.